

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

ÎN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

1963 Proiectele noastre...

Răspund la anchetă:

Nikolai Volkov

Vladimir Demihov

Dmitri Martinov

Sviatoslav Richter

Valentin Kataev

Ivan Cernolihov

Serghei Bondarciuk

(pag. 2)

Realități și perspective la început de an

de GABRIEL BUNEA
(pag. 3)

Spionii au fost prinși

In flagrant delict!

de V. EVGHENIEV
(pag. 4)

La bordul lui „Viteaz“

de prof.
EUGEN A. PORA
(pag. 6-7)

ANUL XIX

1

(929)

4 ianuarie 1963

12 PAGINI, 1 LEU

Buni prieteni

canal

1963

PROIECTELE NOASTRE...

Noutăți pentru toate gusturile

de NIKOLAI VOLKOV
Directorul Fabricii de ceasuri
nr. 2 din Moscova

Am observat de multe ori că atunci când trec pe stradă, constructorii văd în primul rând clădirile iar graficienii nu rămân nici o dată indiferenți în fața unei vitrine frumoase. Pe mine, bineînțeles, mă obsedează ceasurile. Când stau de vorbă cu cineva și văd că n-are ceas, mă indispon fără voie: adică să nu-i fi plăcut chiar nimic din tot ce fabricăm noi?

Trei milioane și jumătate de ceasuri cu marca întreprinderii noastre trec anual din magazine în posesia cumpărătorilor. Ceasuri de damă și bărbătești lucrate în zeci de modele, ieftine și foarte durabile. S-ar spune deci că fabrica noastră are tot dreptul să fie satisfăcută. Și totuși nu simțem pe deplin mulțumiți. Ne batem capul cu fel de fel de probleme ingineresti și estetice, ne străduim ca sortimentul de ceasuri să fie și mai bogat iar termenul de garanție să crească.

În anul care abia s-a încheiat ne-a preocupat mult aspectul exterior al produselor noastre. Ceasurile fabricate de noi sînt acum moderne, elegante.

În 1963 vom oferi cumpărătorilor noi modele de ceasuri: electrice și electronice. Ele se vor distinge printr-o mare precizie și vor fi prevăzute cu un dispozitiv antișoc. Persoanele distrase vor scăpa de o grijă: aceste ceasuri vor merge și fără să fie întoarse. Pentru femei, constructorii pregătesc modele experimentale de ceasuri miniaturale.

Ceasurile sovietice sînt cunoscute pe toate continentele. Ele concurează cu cele mai bune firme străine, au călătorit în Cosmos, îi însoțesc pe savanții noștri în îndepărtatele expediții antarctice.

Ceasurile merg. Ele marchează timpul. Timpul care lucrează pentru comunism.

Lucrări la Observator și munca la manualul meu

de prof.
DMITRI MARTINOV
Doctor în științe fizico-
matematice

Anul care a trecut a fost dominat pe plan științific de două evenimente marcante:

zborul în grup, de lungă durată, al cosmonauților Andrian Nikolaev și Pavel Popovici și lansarea unei rachete în direcția planetei Marte. Sint mîndru că ambii pași pe scara gigantică ce duce în Cosmos au fost făcuți de poporul sovietic, că savanții și inginerii noștri au avut la dispoziție tot ce trebuie pentru a trimite o navă cosmică de cinci tone în jurul Pămîntului și o rachetă de o tonă spre depărtatul Marte. Sint de asemenea mîndru că în ambele cazuri precizia lansării a fost ireproșabilă, că toate aparatele de zbor și științifice au funcționat fără greș. E înfinit mai greu să lansezi un aparat spre Marte, împotriva forței de a-

Am de lucru pe zece ani

de VALENTIN KATAEV

Mai întii un mic bilanț: în 1962, după o lungă intreruptură, m-am întors la teatru. Am scris trei piese, dintre care două se și joacă pe scenele teatrelor din Moscova. E vorba de piesa pentru copii „Floare florică” și de comedia „Vremea dragostei”. A treia — tragi-farsa „Vircolacul” — am terminat-o de curînd și urmează să fie și ea pusă în scenă.

În afară de asta mi-am adu-

În prag de an nou există obiceiul de a se face bilanțul activității trecute și a fixa jaloanele celei viitoare. În pagina de față, prin intermediul „Veacului nou”, o seamă de personalități ale vieții economice, științifice, literare, artistice din U.R.S.S. împărtășesc cititorilor români planurile lor pe 1963.

tracție a Soarelui, la o „înălțime” de 80 milioane kilometri de Pămînt, decît să-l „cobori” la 40 de milioane de kilometri pînă la Venus. Ca și alți astronomi, aștept cu nerăbdare informațiile pe care ni le vor furniza aparatele științifice automate ce vor studia de aproape planeta Marte. Sint convins că în felul acesta vor fi dezlegate multe din enigmele planetei. Mă simt emoționat la gîndul că această informație va fi transmisă pe Pămînt, prin radio, de la o distanță de peste 200 de milioane de kilometri. O radio-transmisie fără precedent!

Din păcate (pentru nerăbdarea noastră) va trebui să așteptăm multă vreme: abia peste o jumătate de an pămînteanul „Marte-1” se va întîlni cu cosmicul Marte.

Planurile mele pe 1963 sint legate în mare măsură de rezultatele cercetărilor, prin rachete, asupra lui Venus și Marte. Cele ce vor fi descoperite vor ridica în fața savanților noi probleme, care vor fi rezolvate sau studiate cu ajutorul observațiilor de pe Pămînt. Pentru asta va trebui, printre altele, să pregăt. m bine telescopul nostru de 50 de țoli, instalat în Crimeea. Această mare lucrare și munca la manualul de „Astrofizică generală” vor umple programul meu.

nat versurile scrise de-a lungul anilor. Publicul mare nici nu știe probabil că am fost și poet. De altfel, și mie mi-a fost greu să dau de urma tuturor poeziilor, apărute prin diferite publicații. Ce am de gînd să fac cu ele?

Cu asta încep planurile pe 1963. Să adun poeziile într-o culegere pe care vreau să o intitulez „Paletă”.

Apoi să-mi continui seria de povestiri începută în 1962. În cursul anilor s-au strîns cel puțin 25—30 de subiecte. N-ăs vrea să le public separat, pentru că sint pătrunse de o trăsură comună: spiritul vremurilor noi care se face simțit în toate domeniile vieții noastre. După cum se vede, am de lucru pe multă vreme — cel puțin zece ani.

Totuși, mai am de adăugat ceva: o editură americană mi-a propus să scriu o carte despre America. Socotesc propunerea foarte importantă, deoarece se știu totuși destul de puține lucruri despre America. Apoi ideea de a scrie cartea mi se pare interesantă și atrăgătoare și fiindcă va fi vorba de o operă literară. Ultima lucrare de acest fel a fost „America fără etaj” a lui Ilf și Petrov. De atunci s-au schimbat, desigur, multe. Vreau să scriu o carte obiectivă și animată de spirit prietenesc, o carte care să contri-

buie la dezvoltarea prieteniei dintre popoarele noastre și să slujească pacea.

Vom transplanta inimi și rinichi la om?

de prof.
VLADIMIR DEMIHOV
Directorul laboratorului
Institutului de salvare

Anul 1962 a adus laboratorului nostru o mare victorie: ciinele Grișka, cunoscut azi în lumea întreagă, a trăit 141 de zile cu două inimi — una a lui și alta străină. În laboratorul nostru trăiesc de multă vreme și alți ciini cărora le-am transplântat organe străine.

Transplântăm inimi, plămîni, rinichi, glande suprarenale, miini și picioare, capete, partea inferioară a trupului, creăm circulația încrucișată a singelui între două organisme.

Majoritatea experiențelor noastre a avut ca țel transplântarea inimii și a plămînilor. Am elaborat peste 30 de scheme de integrare a inimii și plămînilor în sistemul circulator al altui organism.

Paralel cu experiențele pe animale, în 1962 am continuat încercările de reanimare a inimii și plămînilor celor morți și aduși la noi cu mașinile „Salvării”. În multe cazuri, după o oră de la moarte inima a fost reinviată. Ce importanță practică au aceste experiențe? Se întimplă uneori ca în urma unui traumatism creierul, și deci și individul respectiv să fie definitiv pierdut, pe cînd

țional de interesante și plăcute au fost turneele în România, Italia, Austria, Cehoslovacia. Prefutindenii am constatat cu mulțumire interesul crescînd pentru școala interpretativă sovietică, pentru arta noastră.

Acum, în primele zile ale noului an, aș dori să vorbesc de planurile de viitor.

Intenționez să includ în repertoriul meu lucrări noi. Asta presupune o muncă intensă și mult timp. De aceea voi fi nevoit să renunț la un mare număr de concerte și turnee interesante, inclusiv cel în Statele Unite ale Americii.

Pentru omul secolului XX muzica a devenit o necesitate. A duce cultura muzicală în mase este o mare cinste și mă mindresc că mă număr și eu printre slujitorii muzicii.

Încă un pas spre belșug

de IVAN CERNOLIOV,
Președintele colhozului
„Rassvet”, regiunea Rostov

Printre realizările anului care abia s-a încheiat aș dori să desprind noua noastră biruință asupra naturii. Da, în ciuda condițiilor meteorologice nefavorabile am izbutit să smulgem pămîntului o recoltă mult mai mare decît în trecut. Am vindut statului un milion de puduri de grîne, multă carne, lapte, ouă.

Să le socotim daruri ale pămîntului? Nu. De mult ne-am încredințat că pămîntul, oricît ar fi de fertil, nu dă nimic pe degeaba. Tot ce cîpătăm este rezultatul unei munci încordate și perseverente.

Dar de ce înainte de Revoluție tărînul nu putea strînge de pe același pămînt al Donului o asemenea recoltă?

În primul rînd pentru că lucra de unul singur, fără ajutoarele puternice pe care ni le-a dat puterea sovietică. Colhozul nu este o simplă intruziune de gospodărie tărînească, ci un colectiv înarmat cu știință și tehnică.

În colhozul nostru, de exemplu, sint de mult mecanizate toate muncile de cîmp. În 1962 mașinile și mecanismele au înlocuit aproape total munca manuală și în fermele de animale. Fiindcă veni vorba, trebuie să spun că cuvîntul „mulgătoare” începe să dispară din vocabularul sătesc.

Și așa, în anul care a trecut am făcut un pas urias pe drumul spre belșug. Dar țara cere colhozurilor, și pe bună dreptate, și mai mult. Așa încît în 1963 vom lucra sub deviza: cu o cheltuială de muncă și de mijloace redusă să obținem produse din ce în ce mai multe și din ce în ce mai ieftine.

Copilăria Lenocikăi mele

de SERGHEI BONDARCIUK

Esențial pentru anul care s-a scurs au fost destinele Războiului și Păcii. Intervenția oportună a lui Nikita Sergheevici Hrușciov a împiedicat izbucnirea războiului și a apărât integritatea teritoriului a Cubei.

Iar asta înseamnă că veni cîca, fetița mea, care a venit de curînd pe lume, a avea copilărie, că Andrei Arkovskii își va putea realiza cel de-al doilea film, că la tetralogia continua lucrul după romanul „Război și pace” și că noul cu acest nume de Lev Tolstoi, acesta-i esențialul, prezentul și viitorul meu.

Pe unele secvențe ale filmului „Război și pace” au fost luate mine marele eveniment al anului trecut. Continuarea lui — planul pe 1963.

Vă felicit cu prilejul noului an și vă doresc pace și fericire.

Pregătesc un nou repertoriu

de SVIATOSLAV RICHTER

M-am despărțit cu regret de 1962: pentru mine a fost un an plin, bogat în impresii, un an de muncă intensă. Excer-

puncte de reper

● În 1963 se vor deschide în Siberia și Kazahstan patru mari cariere de cărbune în regiunile Krasnoîarsk, Kemerovo și Pavlodar. Investițiile pentru acest gigantice șantier vor fi de zece ori mai mici decât dacă s-ar fi construit mine. Productivitatea muncii va fi de 30-50 de ori mai mare decât în mine.

● În tinărul oraș Voljsk, situat în imediata vecinătate a hidrocentralei „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.”, se construiește cea mai mare cală de ridicare și de lansare din Europa. Vor putea fi astfel ridicate pe țarm nave fluviale de peste 3.000 de tone. Noua cală va fi complet automatizată.

● În prima jumătate a planului septenal regiunea economică Lvov a dat peste plan circa 2.000 de autobuze, 50.000 de televizoare, 1.500.000 de tone de cărbune,

750.000 de tone de ciment, 645.000 de tone de îngrășăminte, 1.500.000 perechi de încălțăminte, 250.000 de tone de produse petrolifere și multe altele.

● Echipele cunoscutelor mecanizatori V. A. Svetlicin și V. I. Pervișki din Kuban folosesc mijloacele tehnice cu multă pricepere. Echipa lui Pervișki, de pildă, are nevoie pentru a obține un chintal de porumb de numai zece minute. Dacă toți mecanizatorii s-ar ridica la nivelul atins de Svetlicin, Pervișki și alți frunțași efectul astfel realizat ar fi egal cu dublarea capacității parcului de tractoare al U.R.S.S.

● În ultimii cinci ani numărul întreprinderilor care folosesc metode și aparate bazate pe utilizarea izotopilor radioactivi a crescut de mai bine de 500 de ori. Pentru majoritatea aparatelor și instalațiilor cu izotopi radioactivi termenul de amortizare

a cheltuielilor, inclusiv a cheltuielilor de montare, de punere la punct și de protecție a personalului nu trece de un an iar la instalațiile cu sursă puternică de radiație nu depășește cinci ani.

● În primii patru ani ai septenalului volumul producției industriale a R.S.S. Beloruso a crescut cu 58 la sută față de 37 la sută față de planul. În acest răstimp s-a realizat peste prevederile planului o producție de sute de milioane de ruble. Sute de întreprinderi au început să lucreze în contul anilor 1964 și 1965.

● Direcția „Leninest” din Azerbaidjan a cercetat cu izotopi radioactivi 2.439 de sonde vechi. În felul acesta a fost sporit debitul unui mare număr de sonde și au fost repuse în funcțiune o serie de sonde părăsite. În opt ani acestea au dat o cantitate de țței din care s-au obținut, cu

cheltuieli de numai 150.000 de ruble, venituri suplimentare de 540.000 de ruble.

● În 1941 existau în Lituania 21.000 de specialiști cu studii superioare și medii. Numai în ultimii ani au fost pregătiți peste 41.000 de specialiști cu studii superioare și 62.000 cu studii medii. În răstimp de 20 de ani au absolvit instituțiile de învățământ din Lituania burgheză circa 2.500 de oameni. Astăzi institutele de învățământ superior sînt absolvite anual de 4.500 de tineri.

● În 1962, la uzina „Tașkentkabel” au fost puse în practică 585 de măsuri tehnico-organizatorice propuse de muncitori și de birourile obștești de ridicare a productivității muncii. Aceasta a diminuat de trei ori opririle în funcționarea utilajului iar în unelo sectoare a făcut să crească productivitatea muncii cu 15-18 la sută.

Viața economică

Realități și perspective la început de an

Anul care a trecut a avut pentru poporul sovietic și pentru economia U.R.S.S. o semnificație ce nu poate scăpa nimănui. Într-adevăr, 1962 a fost primul an care a urmat celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. și, din acest punct de vedere, a însemnat un important pas înainte în realizarea mărețelor sarcini trasate de noul Program al Partidului. În același timp, 1962 a fost cel de al patrulea an al septenalului și realizările oamenilor sovietici au constituit încă o dovadă certă a caracterului realist al acestui plan. În sfârșit, 1962 a fost cel de al doilea an al perioadei istorice de două decenii, 1961-1980, în cursul căreia urmează să fie construită în linii mari societatea comunistă, să fie făurită baza ei tehnică-materială.

Deși s-au scurs numai câteva zile de la sfârșitul anului trecut iar bilanțul dezvoltării economiei sovietice în 1962 nu a fost încă publicat, datele și faptele relatate la plenara P.C.U.S. din noiembrie și la sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. din decembrie 1962 ne dau totuși posibilitatea să caracterizăm succint mersul economiei sovietice.

Se impun, îndeosebi, două caracteristici esențiale. Prima și acesta este principalul rezultat — economia U.R.S.S. se dezvoltă într-un ritm mult mai rapid decât cel prevăzut inițial de planul septenal. A doua — progresul economic este determinat în mare măsură de schimbările calitative care se produc acum în toate ramurile economiei sovietice pe baza aplicării celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne.

Dezvoltarea continuă și impetuoasă a industriei a fost și rămâne linia generală a politicii economice a P.C.U.S., cheazășia progresului tehnic, a creșterii productivității muncii și a ridicării bunăstării materiale a oamenilor sovietici. În 1962, producția industriei sovietice a sporit cu peste 9 la sută, adică într-un ritm superior celui prevăzut de cifrele de control în planul anual.

În total, în primii patru ani ai septenalului, 1959-1962, sporul producției industriale a fost de 45 la sută, față de 39 la sută, cit prevăzuseră cifrele de control. În expresie absolută, aceasta înseamnă o producție peste plan în valoare de 28 de miliarde ruble care include, printre altele, circa 13 milioane tone de oțel, aproape 17 milioane tone de petrol, 35.000 de tractoare și mari cantități de alte mărfuri produse în depășirea prevederilor cifrelor de control.

Apreciind însemnătatea depășirii ritmului de dezvoltare inițial prevăzut, tovarășul N. S. Hrușciov a arătat la recenta sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S. că dacă și în cei trei ani ai septenalului care au mai rămas industria sovietică se va dezvolta în același ritm — și lucrul este neîndoielnic — atunci în șapte ani producția industrială va spori nu cu 80 la sută, cum prevăd cifrele de control, ci de circa 2 ori. Aceasta va fi nu numai o remarcabilă realizare a economiei sovietice, ci și un aport considerabil sporit la câștigarea întrecerii economice dintre cele două sisteme mondiale.

Dezvoltarea cantitativă a industriei sovietice este însoțită de profunde modificări calitative care au drept rezultat perfecționarea continuă a structurii producției industriale. P.C.U.S. și guvernul sovietic acordă o mare atenție dezvoltării rapide a ramurilor industriale care au un rol hotărîtor în lupta pentru progresul tehnic și pentru creșterea productivității muncii și sînt, în același timp, cele mai eficiente din punct de vedere economic.

Astfel, în primii patru ani ai septenalului producția mijloacelor de producție (grupa „A”) a crescut în ansamblu cu 51 la sută, în timp ce producția de energie electrică și termică, producția industriei chimice și a cauciucului a sporit de 1,6 ori, aceea a industriei constructoare de mașini și a prelucrării metalelor de 1,8 ori, a industriei gazelor de 2,5 ori, adică în ritmurî superioare celui mediu.

Remarcabile sînt realizările energeticii sovietice. În 1962, capacitățile noilor centrale electrice intrate în funcțiune au însumat 8 milioane de kilowați. De asemenea, în ansamblul noilor instalații energetice ponderea agregatelor de mare capacitate, de 150-200 mii kW, s-a ridicat în cei patru ani luați în considerare la peste 40 la sută din totalul instalațiilor energetice. În prezent, în U.R.S.S. se instalează agregate cu o putere de 300.000 de kW și se fac pregătiri pentru utilizarea altora de 500-800.000 de kW.

Cu mult succes se dezvoltă și industria metalurgică a U.R.S.S., caracterizată prin intensificarea proceselor de producție în metalurgia fieroasă și neferoasă, pe baza extinderii folosirii gazelor naturale și a oxigenului, a utilizării convertizoarelor cu oxigen în producția de oțel și a turnării neîntrerupte a oțelului și metalelor neferoase.

Rolul hotărîtor al industriei constructoare de mașini în reutilizarea tehnică a întregii economii sovietice și-a găsit o expresie concretă în înzestrarea — în perioada 1959-1961, a peste 3.000 de mari întreprinderi industriale noi. În ultimii ani se observă o intensificare a ritmului de creare a tehnicii noi, a mașinilor și utilajelor perfecționate. În 1961, de pildă, a fost organizată producția de serie a 1252 tipuri de mașini, aparate și dispozitive noi, față de numai 475 de tipuri intrate în producție în 1959. În fiecare an se elaborează și se creează circa 3.000 de prototipuri de mașini, utilaje și aparate noi.

Caracteristic pentru direcția în care se dezvoltă producția industriei sovietice constructoare de mașini este faptul, relatat la plenara din noiembrie, că în patru ani a fost realizată o producție suplimentară de aparate și mijloace de automatizare în valoare de 650 milioane de ruble. Plenara C. C. al P.C.U.S. din noiembrie a pus ca o sarcină actuală în fața industriei constructoare de mașini problema reglementării sortimentului de producție pe baza dezvoltării și adîncirii specializării.

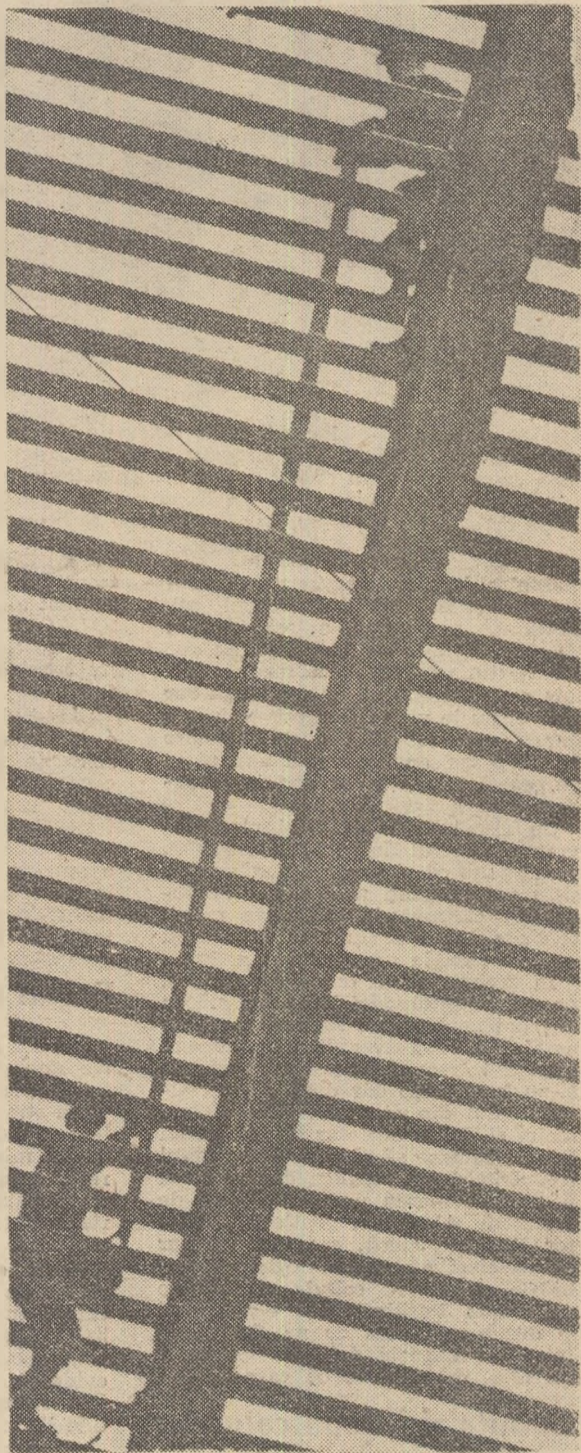
Septenalul prevede dezvoltarea mult mai rapidă a industriei chimice și a producției de cauciuc în raport cu construcțiile de mașini. În realitate, însă, în primii patru ani construcțiile de mașini s-au dezvoltat ceva mai repede decât producția chimică (respectiv de 1,8 și 1,6 ori). De aceea, plenara C. C. al P.C.U.S. din noiembrie 1962 a subliniat necesitatea dezvoltării mai accelerate a industriei chimice, în deosebi a producției de mase plastice iar planul de dezvoltare economică pe 1963 prevede o seamă de măsuri concrete în acest scop.

Înfăptuirea măsurilor preconizate de P.C.U.S. și guvernul sovietic în domeniul dezvoltării agriculturii, devenită o cauză a întregului popor sovietic, a dus la creșterea producției agricole. Deși în 1962 condițiile climatice au fost nefavorabile într-o serie de regiuni ale Uniunii Sovietice, producția de cereale a fost de 9 miliarde puduri, față de 5 miliarde în 1953 iar achizițiile de cereale de respectiv 3,5 miliarde față de 1,9 miliarde de puduri. A sporit, de asemenea, producția de carne, lapte și unt.

Acum, din inițiativa P.C.U.S. se elaborează și se traduce în viață un vast complex de măsuri pentru întărirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, pentru dezvoltarea construcțiilor de mașini agricole și a producției de îngrășăminte minerale și alte chimicale necesare intensificării producției agricole. Astfel, pe baza unei recente hotărîri a Prezidiului C. C. al P.C.U.S., una din cele mai mari întreprinderi constructoare de mașini din Leningrad, uzinele „Kirov”, se reprofilează în vederea producerii puternicelor tractoare „Kiroveț” de 220 C.P. Uzinele de tractoare din Volgograd și Harkov vor trece la producția unor tractoare mai puternice și cu viteze sporite. De asemenea, se discută problema construirii unei noi mari uzine de tractoare cu o capacitate de producție de circa 100.000 tractoare anual. În același timp, nu de mult C. C. al P.C.U.S. și guvernul sovietic au adoptat o hotărîre cu privire la creșterea producției de îngrășăminte minerale, care în 1966 va trebui să dea o producție sporită de aproape 2,5 ori, adică 41 de milioane de tone, față de 17 milioane de tone în 1962.

Avîntul rapid și multilateral al economiei a

creat condițiile necesare pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al oamenilor sovietici. În 1962, venitul național al U.R.S.S. a fost mai mare cu o treime decât în 1958. În același ritm au sporit fondurile sociale de consum, care în 1962 au atins impunătoarea cifră de 28,6

La înălțime!

miliarde ruble. Construcția de locuințe a luat o amploare nemaiîntîlnită: în 1962 a fost dată în folosință o suprafață totală de 82 milioane de m.p. iar în total în cei patru ani ai septenalului 325 milioane m.p., ceea ce înseamnă circa 9 milioane de locuințe noi. La aceasta se adaugă cele 2,4 milioane case de locuit construite la sate.

În cele de mai sus am prezentat câteva din principalele rezultate ale dezvoltării economiei U.R.S.S. Ele arată în modul cel mai elocvent că poporul sovietic, în plină înflorire a forțelor sale creatoare și condus de P.C.U.S., muncind cu energie și abnegație pășește cu pași siguri spre viitorul său luminos — construirea societății comuniste.

Gabriel Bunea

ÎN FLAGRANT DELICT!

Cele ce urmează s-au întâmplat pe 2 noiembrie, o zi de toamnă răcoasă. Pe bulevardul Kutuzov gonia un torent nesfârșit de automobile, trecătorii umblau cu pas grăbit ocolind prevenitori cărucioarele cu copii, albe ca zăpada, purtate de mame grijulii.

O stație de autobuz obișnuită. Cu obișnuita tăbliță indicatoare, fixată pe un stîlp pentru iluminat: „Uzinele Badaev. Troleibuz 39. Autobuze 107, 116”. Stîlpul părea să fi stîrnit

zătoarea de după calorifer acesta scosesse corpul delict cu materiale de spionaj: o cutie de chibrituri înfășurată în hirtie și legată cu o sîrmluță.

La cererea ministerului de Externe al U.R.S.S. nefericitul mister Jacob, spion cu pașaport diplomatic, a fost expulzat din Uniunea Sovietică Ofensată, ambasada a exprimat un protest formal împotriva arhivarilor prețios ilegale a „arhivarului” care sco-

țunilor, trebuia să telefoneze lociitorului atașatului militar al aerului de pe lângă ambasada S.U.A., mister Davison. Cum ar fi auzit răspunsul, „Alex” trebuia să pună receptorul în furcă și să formeze din nou același număr și iar să pună receptorul în furcă. În același mod trebuia să-i telefoneze și lui mister Montgomery, atașat al ambasadei S.U.A. Asta ar fi însemnat că materialul era în ascunzătoare de unde putea fi luat.

Penkovski fusese prevenit să nu treacă pe la ascunzătoare înainte de ora 23. Dacă materialul de spionaj avea să fie ridicat, urma să fie înștiințat printr-un semn convențional: o pată întunecată lângă ușa raionului de pescărie al unui magazin „Gastronom”. În caz că ar fi intervenit complicații, spionul trebuia să deseneze pe stîlpul pentru iluminat o cruce de culoare închisă după care să telefoneze o dată lui Davison și o dată lui Montgomery și în loc de răspuns să sufle ușor de trei ori în receptor.

Nu știm dacă „Alex” a mai apucat sau nu să deseneze crucea pe stîlp. Dar este sigur că serviciul de contra-spionaj sovietic a pus cruce activității lui de spionaj.

Penkovski ținea legătura cu spionajul englez și american nu numai prin intermediul ascunzătorilor ci și prin întâlniri cu englezul Veen care venea în U.R.S.S. periodic în calitate de comerciant, cu Carlson, colaborator al ambasadei americane și cu alți colaboratori ai reprezentanțelor diplomatice ale S.U.A. și Angliei. Penkovski se folosea de împrejurarea că funcția pe care o ocupa îi îngăduia să plece peste hotare și să participe la recepțiile și întâlnirile organizate de străini la Moscova.

Acasă la Penkovski au fost găsite, în afară de aparatul radio, trei minuscule aparate fotografice „Minox”, blocnotesuri cifrate pentru descifrarea știrilor transmise prin radio de centrul de spionaj și informații de spionaj cifrate, mijloace de scriere secretă, adrese de peste hotare pentru legături cu serviciile de spionaj, un pașaport sovietic fals.

Cum acționa Penkovski

Serviciile de spionaj englez și american îi transmiteau lui Penkovski prin radio instrucțiuni cifrate în legătură cu culegerea de informații secrete de ordin științific, tehnic, politic și militar. Indicațiile cu privire la tehnica ținerii legăturii le primea în scris.

Și acum să încercăm să ne imaginăm cum, după ce lepăda masca de funcționar de stat, Penkovski își incuia ușa biroului și, deschizînd cu mâini tremurînde seiful, declanșa grăbit un aparat fotografic „Minox”. Bilbindu-se de frică, trădătorul calcula probabil în gînd: „Treizeci de dolari... treizeci de lire, treizeci de dolari... treizeci de lire...” La orice bătaie în ușă inima i se făcea cît un pîrjoc.

Apoi, după ce închidea seiful și ascundea aparatul „Minox”, devenea din nou un cetățean cu muncă de răspundere și începea să mintă. De multe ori privea în ochii tovarășilor lui și încerca să ghicească dacă i-au descoperit sau nu adevărata-i față.

Ce trecător ar fi putut bănuși că în omul serios care păzea alături pe stradă, că în acest funcționar sovietic se ascundea un dușman înrăit

strecurat prin fraudă în rîndurile oamenilor cinstiți? Cine ar fi crezut că impunătorul cetățean se furișea spre o ascunzătoare, spre un colț dinadins ales dintr-o stradă cu circulația intensă, „în mod normal accesibil străinilor”, cum precizau instrucțiunile.

Acasă, se ascundea de soție și de copii, care nici ei nu bănuiau că ar putea fi un trădător, îi era teamă să nu rostească în somn cuvinte care l-ar putea trăda. La ora stabilită, deschidea aparatul de recepție portativ și lipindu-și de ureche casca minusculea prindea Frankfurt pe Main. De acolo răzbăteau pînă la ei bătaii scurte și pauze mai lungi. „Alex” le așternea pe hirtie sub formă de bețișoare mai mici sau mai mari. Era încordat și speriat ca un șobolan care a ieșit dintr-o gaură și s-a pomenit într-o casă nouă.

Iată-l privindu-i pe anchetatori cu ochi tulburi, umblind cu tertipuri, încercînd să-i induioșeze cu măturisiri tardive smulse cu forță. Ce l-a făcut să devină spion? Nemulțumirea pricinuită de faptul că uneori i-au fost zădărnice planurile carieriste, dorința de a urca mereu treptele ierarhice. Căci aproape pînă în ultima clipă a fost, după spusele lui, „curat ca cristallul”, „devotat” și deodată...

Dar minte. Căci acest renegat și-a pierdut de mult nu numai profilul moral de cetățean sovietic ci și în genere de om. Rămăși de timpuriu fără soț, mama lui Penkovski a muncit fără preget ca să l ajute să-și facă un rost în viață. Dar Penkovski a devenit un egoist, un nesimțit, care nu avea decît un țel: să smulgă vieții cît mai mult fără a da nimic în schimb. S-a înșurat cu fiica unui funcționar superior pe care îl lingusea mereu. Iar cînd omul a murit nici nu s-a dus măcar la înmormîntare. Avea relații numai cu persoane „suspuse”, făcînd paradă de cunoștințele lui. Adusese din străinătate două geamantane cu medicamente și tot felul de cadouri spre a le

Spionii credeau că-și luaseră toate măsurile de precauție dar serviciul de contraspionaj sovietic le-a pregătit o surpriză neplăcută: i-a fotografiat în timp ce-și desfășurau ticăloasa acțiune. În fotografie: Davison, lociitorul atașatului militar al aerului de pe lângă ambasada S.U.A. în stația de troleibuz de pe bulevardul Kutuzov, lângă stîlpul pe care trebuia să găsească cerculețele desenate cu cărbune.

mai ales interesul pasionat al unui tînăr îmbrăcat sport, cu capul gol. Deodată, tînărul se aplecă în fața stîlpului metalic căutînd ceva. Se de-părta puțin, apoi reveni... Trecu un autobuz, apoi trecu și un troleibuz dar tînărul nu le vedea căci privea într-o dungă spre stîlpul cenușiu. Rămase on timp așa, apoi traversă fără să se grăbească strada și se urcă în limuzina care îl aștepta.

Cu riscul de a dezvălui prea devreme secretul lui mister Davison, vom spune că el căutase și găsisse pe stîlp un cerculeț, abia vizibil, desenat cu cărbune la înălțimea mîinii coborîte. Apoi se grăbise să ajungă în Sadovaia, la ambasada americană.

În aceeași zi, la trei după-amiază, pe poarta ambasadei ieși o mașină cu alți doi gentlemen. Mașina stopă în pasajul Hudojestvennii. Gentlemanii intrară într-o librărie. Nu se știe ce și-au spus acolo dar după cîteva minute unul din ei plecă. Mister Germain, al doilea secretar al ambasadei S.U.A., rămase să răsfoiască, cu mîini tremurînde, un catalog, dar privirea îi aluneca mereu undeva dincolo de fereastră. Al doilea gentleman, mister Richard Jacob, secretar arhivar al aceleiași ambasade, ieșise din librărie și, făcînd colțul, se furișase pe strada Pușkin. Făcu cîteva pași și dispăru în casa cu nr. 5/6 aflată între un magazin de încălțăminte și un altul de produse de carne.

Cuțiuța de după calorifer

Să-l urmărim. Richard Jacob privi temător spre ușă, apoi spre scară și după o clipă se îndreptă grăbit către un ungher al intrării. Se sprijini cu un picior de radiatorul caloriferului, pipăi grăbit nodul unei legături și se uită pe furiș cînd spre ușă, cînd spre scară. Apoi luă o hotărîre fulgerătoare, scotoci cu mîna după radiator și desprinse ceva...

Ceea ce a urmat n-a mai fost prevăzut nici de mister Jacob, nici de mister Germain, nici de mister Davison și nici de alți misterii care conduceau acțiunea. Dintr-odată, au apărut niște personaje noi care au acționat atît de rapid încît Richard Jacob n-a putut să se facă nevăzut. Cekiștii sovietici au prins spionul american în flagrant delict. Din ascun-

tocea prin case străine. Iar un reprezentant al Departamentului de Stat al S.U.A. s-a grăbit să facă o declarație în care a afirmat că acuzația adusă lui Jacob ar fi „în întregime inventată”.

Știînd din experiență că atunci cînd e vorba de asemenea chestiuni reprezentanța diplomatică americană începe întotdeauna cu refuzuri și sfîrșește cu recunoașteri confuze, lucrătorii Comitetului de Stat al securității sovietice i-au pregătit din timp o surpriză: o fotografie foarte clară în care se vede cum „inocentul arhivar” scoate de după radiator materialul. Dar și o altă surpriză.

Fostul spion „Alex”

În fața anchetatorilor e un om între două vîrste, cu fața rotundă și fruntea lată, cu buze groase și privirea stinsă. I-am văzut și o fotografie mai veche. Arăta cu totul altul: o tînută mindră, privirea rece înfumată. Atunci îl chema Oleg Vasilevici Penkovski și avea o funcție de răspundere într-o instituție de stat sovietică.

Acum e fostul spion „Alex”. Serviciile de spionaj american și englez care l-au recrutat l-au și șters probabil din listele lor, i-au lichidat conturile la bancă. L-au scos din evidență. Dar nu vor putea să-l renege. Căci dovezi incontestabile îl strîng cu ușă.

Și ce abil fusese pus la punct întreg mecanismul de legătură cu spionul! Un triplu sistem de asigurare a spionului, minuțios gîndit, ultraprudent. Instrucțiunile primite de Penkovski în legătură cu procedeele de transmitere a informațiilor de spionaj erau următoarele:

Cu o seară înainte de a vizita ascunzătoarea, spionul trebuia să treacă pe bulevardul Kutuzov și să găsească stîlpul de iluminat nr. 35 de lângă stația de autobuz. Acolo trebuia să deseneze pe stîlp un cerculeț de cărbune.

A doua zi dimineata, în drum spre serviciu, „Alex” trebuia să lase în ascunzătoarea pe care i-o indicase serviciul de spionaj american informațiile culese. Apoi, conform instruc-

Jacob, secretarul arhivar al ambasadei S.U.A. în timp ce scoate de după radiatorul de calorifer materialul de spionaj.

dării celor ce i-ar putea fi vreodată de folos.

Bețiv înrăit, libidinos, Penkovski ducea o viață de desfriu. Intra ușor în relații cu femei necunoscute, che-

V. Evgheniev

(Text prescurtat)

(continuare în pag. 10-a)

Jurnalul de familie al Gurianovilor

Liarul „Izvestia” a publicat nu de mult un articol extrem de interesant, de fapt o cronică a unei familii sovietice, așa cum se desprinde ea din filele unei originale „reviste de familie”. Primul număr al acestei reviste, intitulată „Micul literator” a apărut acum 56 de ani, în decembrie 1905 și de atunci pînă astăzi paginile ei, scrise de mină, oglindesc destinele, gândurile și visurile a trei generații.

Neamul Gurianovilor este numeros și porcede de la Vasili Fedorovici, fiu de țaran, devenit topograf, măsurător de pământuri. Copiii, nepoții și strănepoții lui și-au găsit cu toții un rost în viața și în munca poporului sovietic iar cîțiva dintre ei au căzut vitejește în Marele Război pentru Apărarea Patriei. „Micul literator” păstrează vie în conștiința familiei memoria lui Gheorghii, căzut eroic în 1942, a comsolistului Guri, care s-a înrolat la 17 ani ca matroz voluntar pe un vas de război și și-a găsit moartea în Marea Barenț, a lui Pavel... Pavel era docent, director adjunct al Institutului de comerț din Leningrad. N-a vrut să se evacueze din orașul natal. În timpul blocadei a organizat detașamente studențești pentru lucrările de apărare. O pagină a revistei cuprinde ultimele lui versuri, în care este exprimată hotărîrea nestrămutată de a apăra orașul cu orice preț.

Gurianovii sînt răspîndiți în diferite colțuri ale U.R.S.S. dar de două ori pe an familia se întrunește: la 25 ianuarie, pentru a sărbători o triplă aniversare — ziua de naștere a lui Viktor, a Evpraxiei și a Tatianei și la 2 mai pentru a depune flori pe mormintele celor dragi, îngropați în cimetirul Bogoslovski. Membrii familiei s-au deprins să împartă și bucuriile și amărăciunile. Din tată în fiu se transmite dorința arzătoare și hotărîrea nestrămutată de a păstra cu sfințenie bunul renume al familiei. „Micul literator” relatează fapte cu care

neamul Gurianovilor se poate mindri pe drept cuvînt. În anii Revoluției frații Vasili, Viktor, Fiodor și Roman s-au înrolat voluntari în Armata Roșie. La vîrsta de 29 de ani Guri Fedorovici a fost grav bolnav: i s-au făcut patru operații la creier. Medicii spuneau că nu există nici unu la sută șanse de vindecare. Și totuși a ieșit viu din clinică. A fost pensionat din armată ca invalid. Dar Guri Fedorovici n-a dezertat din viață. A continuat să lucreze ca statistician și, paralel, a urmat Institutul de științe economice, devenind economist. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei e din nou combatant. Guri Fedorovici și soția sa, Olga, au crescut și au educat trei fete: cea mai mare, Galina, e candidat în științe biologice, mijlocia, Tamara, e geolog, mezină, Natalia — dirigoare.

Printre Gurianovii din Leningrad, o figură deosebită e Evpraxia Fiodorovna. Nu e vorba numai de faptul că e un cunoscut om de știință cu care se mindresc toți membrii familiei, ci mai ales de caracterul ei tipic „gurianovist”. În ciuda nenumăratelor ei îndatoriri (activitate științifică la Institutul de zoologie al Academiei, activitate didactică la

universitate, elaborarea de lucrări științifice — pînă acum 145), găsește timp pentru corespondență cu rudele, colaborează la „Micul literator”, adună acasă la dînsa numeroși membri ai neamului Gurianovilor. Întîlnirile tradiționale de care am amintit au loc mai ales la ea. Ca și în anii tinereții a rămas îndrăgostită de mare, de călătorii. Nu o dată a înfruntat mari primejdii, nu o dată s-a aflat la un pas de moarte dar a continuat și continuă să ia parte la expediții științifice. Nu e de mirare că tinerii reprezentanți ai neamului o admiră, visează să fie la fel de neînfricați, de perseverenți și tari ca ea. Vera Nikolaeвна, geolog, candidat în științe geologice povestește că, pe cînd era studentă, la un colocviu profesorul a certat-o că a răspuns de „suficient”, apoi a exclamat amărît: „Gurianova și „suficient”! O să-mi fie rușine în fața Evpraxiei Fiodorovna! Fă bine și te pregătește cum se cuvine și să te prezinți din nou”. S-a pregătit și a dat din nou colocviul, de astă dată cu „foarte bine”.

Vladimir Romanovici a fost ofițer de marină, pînă în 1957 cînd a fost lăsat la vatră din motive de sănătate. A hotărît să se consacre radioelectronicii. A început să lucreze într-un laborator iar în 1958 s-a înscris la Institutul de telecomunicații. Ziua la lucru, seara la institut. Cînd îi era greu își aducea aminte că unchiului său Guri i-a fost și mai greu. Astăzi Vladimir este în anul V.

Iată cum prestigiul numelui de familie acționează ca o forță, ca un puternic stimulent moral pentru membrii neamului Gurianovilor. Așa cum bunicii și părinții n-au dat înapoi în fața greutăților, așa cum ei s-au aflat întotdeauna în rîndurile celor ce-au muncit și luptat cu abnegație pentru triumful orînduirii sovietice, și copiii și nepoții sînt hotărîți să poarte mai departe cu cinste numele familiei, să se aște și ei la rîndul lor în primele rînduri ale constructorilor comunismului.

Silviu Podină

Frumosul a devenit nu numai un apanaj al sălilor de spectacol și de expoziție, al Palatelor de cultură și al interioarelor ci și al... halelor de uzină. Firește, acest lucru se poate întîmpla numai într-o orînduire în care muncitorul se simte stăpînul uzinei, în care el poate avea în vedere și ceea ce omul sovietic numește „cultura producției”. Mai mult, pentru acest muncitor frumosul la locul de muncă a devenit o necesitate izvorită nu numai din cerințe estetice — justificate — ci și din nevoile reale ale producției.

Unora poate să li se pară curioasă această imbinare a esteticii cu producția, totuși între aceste domenii există strînse legături. Savanții sovietici care se ocupă de aceste probleme au tras concluzii importante pe baza unor studii ample, multilaterale: culoarea pereților și a mașinilor, forma acestora din urmă, apoi sunetele influențează direct starea psihică și chiar cea fizică a muncitorilor, deci și productivitatea muncii.

În urma studiilor întreprinse s-a vădit necesitatea organizării unui Institut unional de cercetări științifice în domeniul esteticii tehnice. Acest institut a și luat ființă la Moscova. În laboratoarele lui lucrează ingineri cu mare experiență, graficieni, arhitecți, psihologi, medici și chiar muzicieni. Printre cei ce contribuie la studiile efectuate de acest colectiv se află personalități de seamă ale vieții științifice, ca acad. I. I. Artobolevski sau ale vieții artistice, ca M. F. Ladur, maestru emerit al artei.

Una din cele mai importante probleme aflate în studiu este aspectul locului de muncă. Nu-i o problemă nouă. Sînt mai mulți ani de cînd din rîndul muncitorilor sovietici a pornit o inițiativă care a cuprins — am putea spune — toate întreprinderile. Conținutul ei: locul de muncă să fie cît mai curat și mai frumos. De aici curățenia exemplară din ateliere, vasele cu flori care împodobesc ferestrele, aspectul de grădină pe care îl au incintele multor întreprinderi. Și trebuie să spunem, toate acestea au dus la o îmbunătățire substanțială a procesului de producție.

Cercetarea științifică a arătat, însă, că se poate face mult mai mult. Institutul „Orgstankinprom” — care se ocupă de construcția de mașini — a editat chiar o lucrare în trei volume despre „cultura acestui domeniu al industriei”. Autorii au în vedere și culoarea, și lumina, și aspectul general al atelierelor, și forma hainei de lucru etc. Studiul a stîrnit un viu interes în rîndurile specialiștilor din diverse uzine.

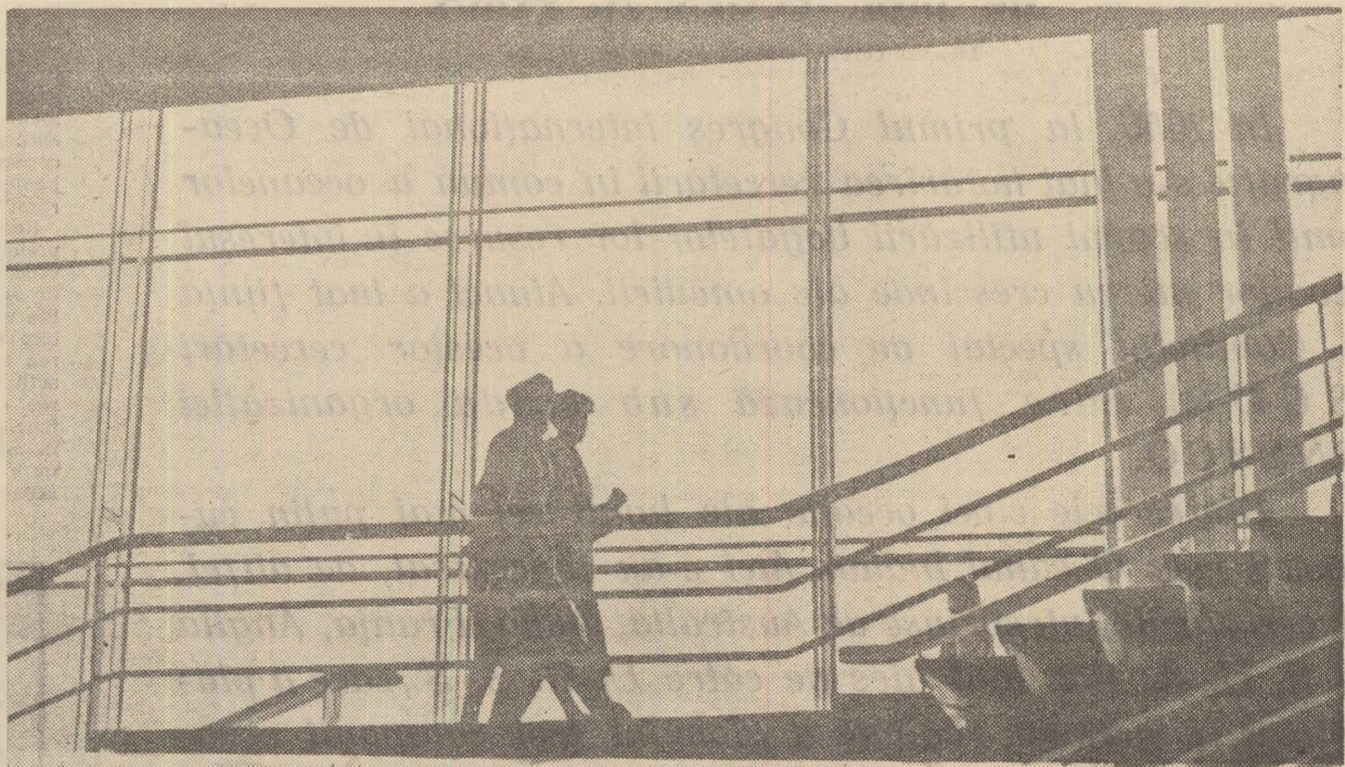
Țelul spre care se tinde este ca estetica în producție să capete aspecte la fel de precise și sistematice, ca și grija pentru îndeplinirea planului, să zicem. În această direcție se află în studiu multe propuneri. Una dintre cele

mai interesante prevede ca mai multe întreprinderi să-și unifice fondurile alocate reparațiilor și menținerii curățeniei, pe care să le predea unor instituții special create. Acestea se vor ocupa de toate lucrările începînd de la cele mai mici, cum ar fi astuparea unei spărturi din zid, și pînă la modificarea

conizează ca în fiecare raion să existe cîteva asemenea întreprinderi.

Acestea sînt, însă, aspecte cu caracter mai mult organizatoric. Studiile care se fac la Institutul unional de cercetări științifice în domeniul esteticii tehnice abordează probleme mult mai profunde. Să luăm, de pildă,

Frumosul în uzină

E plăcut cînd ești pretutindeni înconjurat de frumos...

în totalitatea ei a culorii unei hale, în conformitate cu necesitățile producției sau amenajarea curții uzinei. În aceste întreprinderi care vor produce frumosul pe scară industrială vor lucra specialiști cu înaltă calificare: zidari, vopsitori, arhitecți, horticultori etc. S-a calculat că o astfel de întreprindere avînd 350 de salariați ar putea satisface complet necesitățile a zece uzine mari. Bugetul ei ar fi mult mai mic decît suma totală cheltuită de respectivele uzine în scopul menținerii curățeniei, pentru reparații și altele. Tot calculele mai arată că investițiile pentru dotarea întreprinderii cu autocomioane, cu aspiratoare de praf necesare curățatului agregatelor, cu macarale și cu alte mecanisme se recuperează în mai puțin de un an. Se pre-

culoarea. Aceasta are rolul de a crea muncitorului o ambianță cît mai plăcută în atelier. Toată lumea știe că există așa numite culori „rece” și culori „calde”. Cu ajutorul lor se poate modifica, într-o oarecare măsură, „clima” unui atelier. Și apoi, există culori care odihnesc și altele care dau o stare de agitație, de nervozitate. Pornind de la aceste considerente și de la multe altele — cum trebuie... colorat un loc de muncă? Firește, într-o țesătorie, unde prin fața ochilor muncitorilor trec zilnic sute de metri de pînză de culori vii și foarte diverse, pereții trebuie vopșiți într-o singură nuanță odihnitoare. În schimb, acolo unde se produce mereu același obiect în serie mare, deci unde — din punct de vedere cromatic — nu există variație, agregatele, ca și zidurile, vor fi colo-

rate viu și felurit. Într-o uzină sovietică s-a făcut și o interesantă experiență: interioarele a două secții care aveau aceleași mașini și fabricau aceleași produse, au fost vopsite diferit — unaia i s-au lăsat vechile culori iar în cealaltă s-a folosit o cromatică creată pe bază științifică. Rezultatul a fost că în această din urmă secție s-a obținut o productivitate cu circa 15 la sută mai mare.

Un rol important revine apoi graficienilor. Ei caută să găsească forme cît mai comode și în același timp cît mai estetice mașinilor: ba chiar și micilor unelte cu care lucrează muncitorii: ciocane, șurubelnițe, pile etc. După concepția specialiștilor sovietici, strungurile, macaralele, frezele, toate agregatele trebuie să aibă linii bine proporționate, armonioase, încît omului să-i fie drag să lucreze cu ele. Se caută, de pildă, ca uriașele mașini cu care sînt înzestrate uzinele să aibă asemenea forme încît nici chiar lucră-

torul începător să nu încerce sentimentul că ar fi „dominat” de ele.

Metodele esteticii industriale se aplică experimental pe scară tot mai largă. Ele au fost adoptate de cîteva mii de întreprinderi cu profil foarte diferit. Muncitorii și inginerii acestora colaborează strîns cu Institutul unional, pentru găsirea celor mai bune rezolvări ale problemelor ridicate de această știință cu desăvîrșire nouă.

Introducerea frumosului în uzină — în accepția cea mai largă a acestei noțiuni — înseamnă apărarea sănătății muncitorilor, sporirea substanțială (cu investiții relativ mici) a productivității muncii, precum și o contribuție la educația estetică a celor ce mun-

Dan Lăzărescu

16.000
DE MILE

la bordul lui "Viteaz"

de prof. EUGEN A. PORA

Membu corespondent al Academiei R.P.R.

In 1959, la primul Congres internațional de Oceanografie s-a luat hotărîrea cercetării în comun a oceanelor lumii în scopul utilizării bogatelor lor resurse în interesul nevoilor mereu crescînde ale omenirii. Atunci a luat ființă și Comitetul special de coordonare a acestor cercetări (S C O R), care funcționează sub egida organizației UNESCO.

Dintre cele cinci oceane ale lumii cel mai puțin cunoscut este Oceanul Indian. Aici s-au concentrat, de altfel, și cercetările întreprinse de Australia, India, Franța, Anglia și S. U. A., dar mai ales de către U. R. S. S., care a planificat în această regiune a globului trei campanii oceanografice cu nava special echipată „Viteaz”. Expedițiile care au durat între 5 și 8 luni fiecare, au avut loc în anul 1960, 1961 și 1962.

„Viteaz” este considerat astăzi ca cea mai mare și complexă navă de cercetări oceanografice din lume. Cu un tonaj de 5.700 de tone, și un echipaj alcătuit din 143 de oameni, dintre care 72 de colaboratori științifici, nava dispune la bord de 15 laboratoare inzestrate cu cele mai moderne aparate de cercetări oceanografice. Amintim astfel laboratorul de optica mării, care cercetează pătrunderea luminii albe și colorate în adâncuri și cauzele care ușurează sau împiedică această pătrundere, vizibilitatea în apă, culoarea apei și a obiectelor

din apă în funcție de lumina externă, de nori etc.; laboratorul de turbulență, care studiază dinamica valurilor și energia lor; laboratorul de hidrologie, care urmărește curenții de suprafață și de adînc și întocmește hărți ale curenților, atât de necesare navigației; laboratorul de chimie, care execută analize ale oxigenului, salinității, alcalinității, fosfaților, azotaților, fierului și stronțului radioactiv; laboratorul de geomorfologie, care stabilește relieful fundului submarin cu ajutorul ecolutului; laboratorul de geologie, care studiază

sedimentele de fund și grosimea diferitelor straturi care alcătuiesc scoarța Pămîntului sub fundul oceanelor; laboratorul de meteorologie, care prin metode complexe urmărește starea atmosferei deasupra oceanelor și întocmește prognoze de timp; laboratorul de hidrografie, care studiază mersul și derivatele posibile, stabilind coordonatele geografice ale stațiilor; laboratorul de plancton, care se preocupă de organismele vii din păturile superioare (pînă la 500 m.) ale oceanelor; laboratorul de bentos, care studiază fauna de fund și răspin-

direa ei în adâncuri; laboratorul de ihtiologie, care cercetează fauna oceanelor, hrana și reproducerea ei și, în fine, laboratorul de tehnică marină care realizează noi aparate pentru cercetarea științifică și supraveghează funcționarea celor existente. Toate activează permanent, așa încît pe „Viteaz” se desfășoară un studiu complex al oceanului din care pot rezulta cele mai valoroase rezultate și cele mai bune interpretări privind raportul dintre factorii de mediu fizico-chimici și organismul viu.

Așa dar, conform planurilor stabilite prin U.N.E.S.C.O., „Viteaz” a efectuat în 1962 cea de a treia campanie în Oceanul Indian. La această călătorie a participat și subsemnatul, Academia R.P.R. incredîndu-mi sarcina să studiez organizarea campaniei, să mă familiarizez cu metodele de lucru și aparatele utilizate — în vederea extinderii și la noi a cercetărilor oceanografice. În același timp am avut misiunea să apreciez dacă la bordul navei „Viteaz” poate fi instalat un nou laborator de fiziologie animală.

Călătoria
a început
la
Vladivostok

Dar activitatea științifică a început odată cu pătrunderea în Oceanul Indian, prin strîmtoarea Sunda, dintre insulele Sumatra și Java. Drumul parcurs de „Viteaz” în această expediție a însumat peste 38.000 de km., adică aproximativ 16.000 de mîle marine. Pe acest parcurs s-au făcut 137 de staționări în scopul unor cercetări complexe de optică, hidrologie, chimie, geologie, biologie etc. Au fost înregistrați, astfel, cu ecolutul peste 35.000 de km., descoperindu-se o nouă creastă de munți submarini în partea estică a Oceanului Indian. Au fost efectuate peste 11.000 de analize chimice ale apei de mare, au fost scoase de la fund coloane de sedimente cu o lungime totală de peste 70 de metri, au fost provocate peste 100 de explozii seismice în vederea determinării structurii scoarței terestre sub apele oceanului, au fost lansate 186 de baloane-sondă meteorologice pînă la aproape 30 km. înălțime; au fost descoperite noi organisme planctonice și bentonice și au fost evaluate noi rezerve de pești.

Rezultatele obținute urmează a fi prelucrate și publicate în scurtă vreme de către Institutul Oceanografic al Academiei de Științe a U.R.S.S. Ele vor servi la o mai bună cunoaștere a Oceanului Indian, la asigurarea navigației în această regiune, la activarea pescuitului și la îmbogățirea cunoștințelor despre natura și fenomenele care au loc mai cu seamă în marile gropi oceanice. Într-o singură traulare, de pildă, au fost scoase la suprafață peste 300 de con-

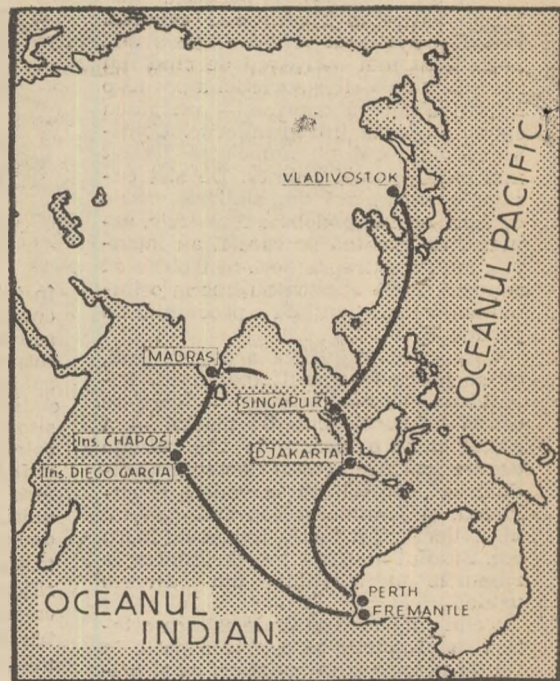
creții fero-m
de pînă la
aproape per
pînă la 1,5
manșan, zia
etc. Aceste
luate la cin
tone, ceea d
bogăție dacă
că ele conț
rare mai m
în toate ape
ginea lor, c
jurul unor d
trăit acum d
nu a putut

Desigur, m
probleme ca
explicație c
organizate d
— și mai d
tică — vor
curînd defin
deoarece U
cea mai na
flotă de
„Viteaz”, „
dov”, „Zare
reanka”, sint
cu care este
dar alături
alte nave oc
rile și ocean

Uniunea S
experiența
statelor care
vederea pro
pescuitului
silituie, între
contribuție
prietenie în
păcii în
„Viteaz” au
cercetători
lonezi și ara
luni de zile,
și Madras a
lucru sovieti
lor. Acești c
în țările lor,
pre poporul
țămintele de
nii sovietici
poarele lor.
țire care a
subliniat folo
și învățămînt
în această c
pra valoroase
oceanografice
sindu-și sinc
menii sovieti
la cot timp

La
Singo
și
Djako

Itinerarul n
și cîteva esca
aprovizionat c
produse alime
tibil — neuit
folosim de pr
natura, oamen
Am popo

Itinerariul lui „Viteaz”

în diametru
o formă
conținând
rare ca:
înă, cobalt
u fost eva-
lioane de
adevărată
a de faptul
de metale
ea cuprinsă
lumii. Ori-
formare (în
mi care au
mii de ani)
ită.

multe alte
ăsit încă o
expedițiile
tatele lumii
ea Sovie-
ucideze în
aceasta,
astăzi de
bine dotată
eanografice.
osov" „Se-
nului „Seve-
din navele
ceastă flotă
iză sute de
n toate mă-

mpărtășește
eniu tuturor
losească în
etărilor și
ceasta con-
o nouă
găturilor de
la întărirea
ia navei
numeroși
ndieni, cey-
o de două
a, Fremantle
stodele de
ea însușirii
dus cu ei,
reciere des-
despre sim-
care oame-
față de po-
de despăr-
navă ei au
le-au tras
le-au cules
ntuind asu-
ale științei
și mărturi-
pentru oau-
u lucrat cot
de zile.

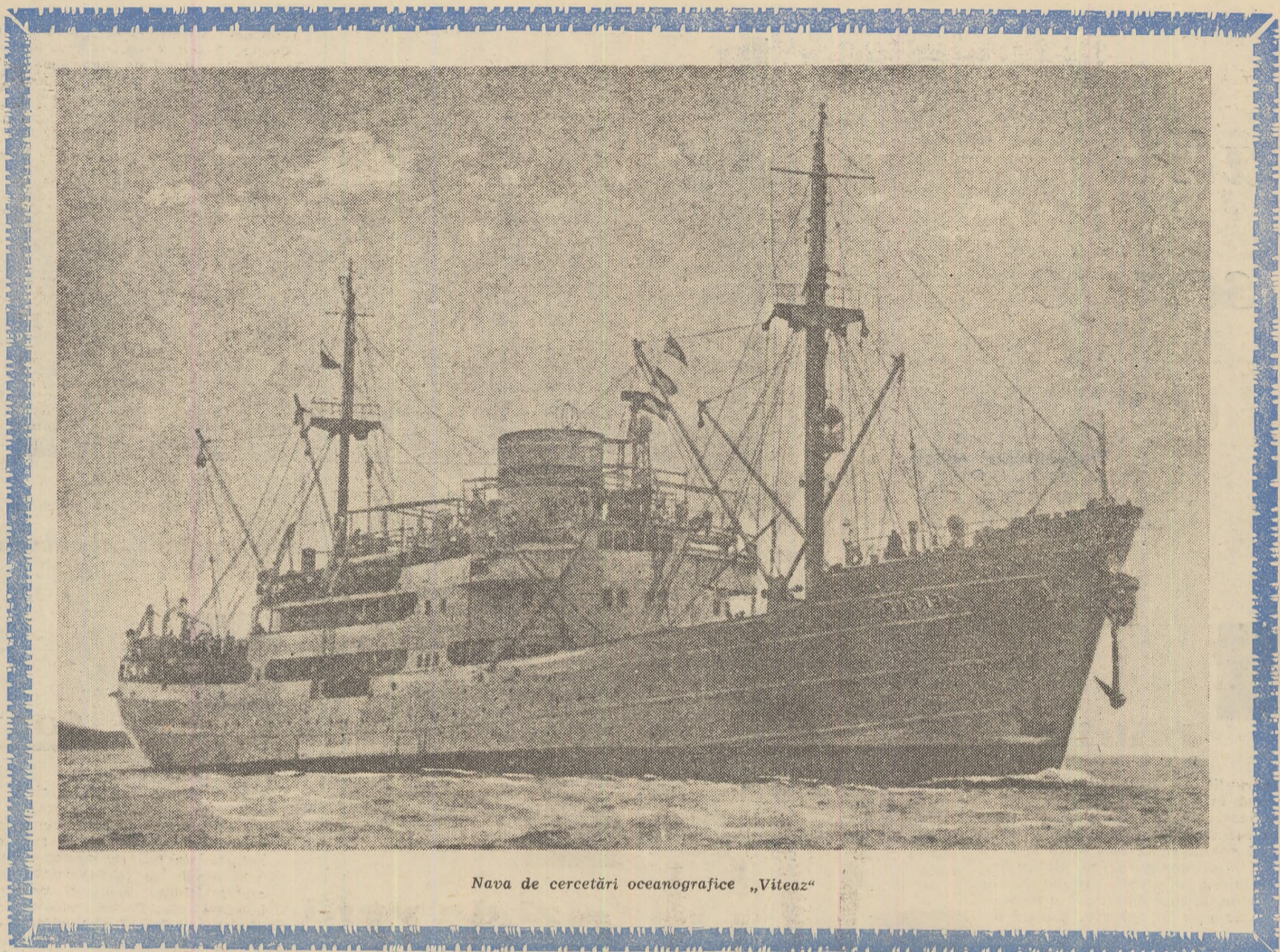
care au dezlănțuit o adevărată teroare,
la Singapur a luat naștere o puternică
mișcare de eliberare națională. Astăzi,
Singapur este formal un oraș
liber, deși ține organic de Malaia.
Dar Anglia l-a rupt de acest stat
spre a-l slăbi și a-l putea domina
mai departe în cadrul Commonwealthului.

În Djakarta și în portul Tanjung-
priok am imbarcat grupa de cercetă-
tori oceanografi din țările circumin-
diene. Indonezia este o țară prietenă.
Sub înțeleapta conducere a dr. Su-
karno ea a pășit pe drumul independen-
ței și ridicării nivelului de trai. E
o țară bogată în resurse miniere și
în produse agricole iar natura e
atât de exuberantă, de coplesitoare
încît nu există porțiune cît de mică
de teritoriu care să nu fie invadată
de o bogată vegetație tropicală. În
cele peste 3.000 de insule ale țării,
răspîndite pe o suprafață cam cît
a întregii Europe, pădurile încep să
crească din imediata apropiere a
mării. De pe mare, insulele apar călă-
torului ca niște căciuli acoperite de
o vegetație veșnic verde. Umezeala
e foarte ridicată, temperatura nu
coboară niciodată sub +25° așa încît
vegetația se dezvoltă nu numai pe
pămînt ci și în aer, din care multe
plante își trag direct umezeala neces-
ară. Și nu-i de fel lipsit de interes
peisajul pădurilor „suprapuse”, în
care plantele cresc și pe copaci, pe
crenți sau atîrnate de felurite liane.

Djakarta, capitala Indoneziei, își
schimbă necontenit fața, transformin-
du-se pe zi ce trece într-un oraș tot
mai modern. Curînd, ea va ajunge
punctul de atracție al sud-estului
asiatic. Se înalță blocuri și hoteluri
turistice, se construiesc șosele admi-
rabile; de altfel, se amenajează mai
toate regiunile țării care oferă atrac-
ții turistice naturale sau monumente
ale străvechei arte a acestei țări.
Făcînd un gest de adevărată și de-
zinteresată prietenie, U.R.S.S. a con-
struit la Djakarta un stadion acoperit
cu peste 100.000 de locuri în care,
în august 1962, au avut loc jocurile
olimpice asiatic. La 60 de kilometri
de capitală se află orașul Bogor, cu
vestita lui grădină botanică, cea mai
mare din lume în care, pe o supra-
față de câteva sute de hectare, este
reunită toată vegetația zonei ecuato-
riale și tropicale. Grădina oferă posibi-
lități de studii botanice excepțio-
nale și ar fi util ca țara noastră să
trimită cîteva reprezentanți care să
se familiarizeze cu extraordinara va-
rietate a florei tropicale.

În Djakarta și în portul Tanjung-
priok am imbarcat grupa de cercetă-
tori oceanografi din țările circumin-
diene. Indonezia este o țară prietenă.
Sub înțeleapta conducere a dr. Su-
karno ea a pășit pe drumul independen-
ței și ridicării nivelului de trai. E
o țară bogată în resurse miniere și
în produse agricole iar natura e
atât de exuberantă, de coplesitoare
încît nu există porțiune cît de mică
de teritoriu care să nu fie invadată
de o bogată vegetație tropicală. În
cele peste 3.000 de insule ale țării,
răspîndite pe o suprafață cam cît
a întregii Europe, pădurile încep să
crească din imediata apropiere a
mării. De pe mare, insulele apar călă-
torului ca niște căciuli acoperite de
o vegetație veșnic verde. Umezeala
e foarte ridicată, temperatura nu
coboară niciodată sub +25° așa încît
vegetația se dezvoltă nu numai pe
pămînt ci și în aer, din care multe
plante își trag direct umezeala neces-
ară. Și nu-i de fel lipsit de interes
peisajul pădurilor „suprapuse”, în
care plantele cresc și pe copaci, pe
crenți sau atîrnate de felurite liane.

În Djakarta și în portul Tanjung-
priok am imbarcat grupa de cercetă-
tori oceanografi din țările circumin-
diene. Indonezia este o țară prietenă.
Sub înțeleapta conducere a dr. Su-
karno ea a pășit pe drumul independen-
ței și ridicării nivelului de trai. E
o țară bogată în resurse miniere și
în produse agricole iar natura e
atât de exuberantă, de coplesitoare
încît nu există porțiune cît de mică
de teritoriu care să nu fie invadată
de o bogată vegetație tropicală. În
cele peste 3.000 de insule ale țării,
răspîndite pe o suprafață cam cît
a întregii Europe, pădurile încep să
crească din imediata apropiere a
mării. De pe mare, insulele apar călă-
torului ca niște căciuli acoperite de
o vegetație veșnic verde. Umezeala
e foarte ridicată, temperatura nu
coboară niciodată sub +25° așa încît
vegetația se dezvoltă nu numai pe
pămînt ci și în aer, din care multe
plante își trag direct umezeala neces-
ară. Și nu-i de fel lipsit de interes
peisajul pădurilor „suprapuse”, în
care plantele cresc și pe copaci, pe
crenți sau atîrnate de felurite liane.

Nava de cercetări oceanografice „Viteaz“

În Australia

Și iată-ne din nou despiciind valu-
rile oceanului. În zare se întrevide
Fremantle. Aici facem cunoștință cu
continentul australian, cel mai origi-
nal, mai aparte pămînt al lumii con-
temporane. Australia s-a despărțit de
celelalte continente din vremuri
foarte vechi, nemaivînd contacte
nici ca floră, nici ca faună sau popu-
lație cu alte regiuni ale lumii. Natura
plantelor din Australia e total
deosebită de aceea cu care sîntem
familiarizați. Îți face impresia, pur și
simplu că te găsești pe o altă pla-
netă. Florile au forme ciudate, „iar-
ba” din păduri e alcătuită din fire
lungi de plante carnivore iar copacii
sînt eucalipti giganti cu trunchiul
negru, pîrjolit de incendiile de vară,
mimoze, portocali sau palmieri. Dar
și animalele sînt cu totul diferite.
Cele superioare sînt reprezentate de
marsupiale, mamifere inferioare care
își poartă puii într-o pungă, marsu-
piu, de unde și numele; zburătoarele
abundă în numeroase varietăți de
papaqali, în păsări uimitoare care nu
pot zbura, cum sînt emu-ul, casoarul,
kiwi, un neam de dropie ș.a. Ce-i
mai interesant, însă, e faptul că în
Australia mai trăiesc și astăzi cîteva
triburi de oameni dezvoltăți abia la
nivelul epocii de piatră. Ei reprezintă
cea mai veche rasă negroidă — păs-
trată pînă în timpurile noastre în
forma ei originală. Aborigienii austra-
lieni nu cunosc metalele și nici olă-
ritul. Hrana și-o procură din vînat,
pe care-l doboară cu bumerangul,
viețuiesc în colibe construite din
scoartă de copac, focul îl fac frecînd
cu stăruință două lemne iar trupul
și-l acoperă cu piei de animale. Ma-
joritatea lor au fost „civilizați” de
misionarii sau de echipe speciale, gu-
vernamentale. Despre unii dintre ei
s-ar putea spune că au sărit direct
din epoca de piatră în capitalism. În
orașele australiene pot fi văzuți ast-
fel aborigeni care îndeplinesc funcții
de șoferi, grăjdari, hamali sau mun-
citori agricoli. Există însă și preoți
și funcționari, medici și învățători,
ba chiar și un mare cîntăreț de operă,

la Melbourne, ceea ce dovedește
perfect că omul, oricare i-ar fi pro-
veniența, dacă e pus în condiții cît de
cît civilizate poate atinge nivelul ce-
lor mai dezvoltăți semeni ai săi.

Contrastele Indiei

India ni s-a dezvăluit ochilor cu
portul Madras, unul din cele mai noi
orașe ale străvechei, am putea spune
multimilenareii culturii a acestei țări.
Nicăieri nu se observă mai bine ca
aici contrastul dintre vechi și nou, din-
tre huzurul castelor de sus și mizeria
claselor de jos. Casele moderne din
beton, aluminiu și sticlă, străzile as-
faltate cu circulație intensă, dirijată,
mașinile luxoase, clădirile industri-
ale sînt noua față a Indiei. Aceasta
ar fi prima impresie. Dar în port, pe
străzi, în bazare se străduiesc sute
și mii de paria pentru un blid de
orez sau cîteva fructe. În locul exca-
vatoarelor, pămîntul din fundații este
transportat de femei care îl cară cu
coșul pe cap; în loc de elvatoare
sînt folosite mîinile oamenilor care,
încinși numai cu o cîrpă alburie,
ridică pe umeri sacii grei încărcăți cu
rod. Căci mina de lucru a castei
paria e extraordinar de ieftină. Seara,
toate aceste sute și mii de oameni
întind pe trotuarele orașului, pe unde
apucă, o bucată de hîrtie, un sac sau
o rogojină de bambus cufundîndu-se
istovii într-un somn greu, împreună
cu copiii și femeile lor.

În interiorul țării, contrastul dintre
străvechile și minunatele temple de
la Mahabalipuram sau, să zicem, de
la Kanchipuram și mizeria sate cu
case din lut este parcă și mai izbi-
tor. La temelia artei indiene vechi
stă concepția invariabilității castelor,
a imposibilității trecerii dintr-o castă
în alta, concepție care se împotri-
vește și astăzi oricărei reforme so-
ciale reale în India. Constituția a
desființat castele dar ele continuă să
existe, însemnele lor distinctive fiind
puritate de aproape toată lumea pe
străzi, la muncă, în restaurante.

În călătoria noastră spre sud am
vizitat și arhipelagul Chapos și
Diego Garcia. Aici am făcut mai în-
deaproape cunoștință cu minunata
lume a recifelor coraliere, cu nesfir-
șita varietate a lumii submarine, cu

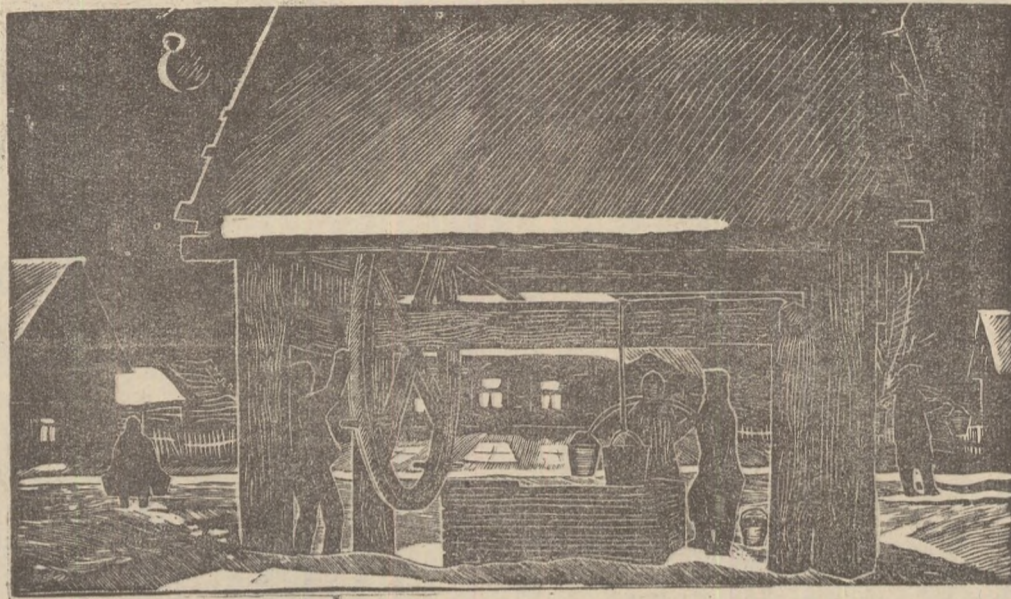
mulțimea peștilor de forme și culori
care de care mai ciudate, cu animale
în formă de plante, cu plante cu
forme de recifi, cu unduitoare pă-
duri de cocotieri și plaje albe de
mărgean, cu impresionantul fenomen
al fluxului și refluxului. O lume de
basm, prea puțin cercetată din punc-
tul de vedere al raporturilor de de-
pendență dintre plante și animale,
dintre organism și mediu. Oamenii
de știință sovietici au făcut o serie
de propuneri care prevăd instalarea
pe aceste meleaguri a unei stațiuni
internaționale de cercetări biologice
avînd drept scop lămurirea vieții
complexe a recifelor coraliere pre-
cum și descoperirea unor noi fenom-
ene și legi biologice.

Drumul de înapoiere l-am făcut
prin imensitatea Siberiei, pe care am
străbătut-o timp de 7 zile cu accele-
ratul. De-a lungul drumului am văzut
multe orașe și uzine noi, mărețe în-
treprinderi industriale ce se ridică
acum în această porțiune a Uniunii
Sovietice. Munții Siberiei sînt excep-
țional de bogăți în cărbune și fier,
în mangan și petrol, în aur și dia-
mante. Iar uriașele ei fluvii: Ienisei,
Obi sau Lena și afluenții lor pun în
mișcare unele din cele mai puternice
hidrocentrale din lume. Partea sudică
a Siberiei cuprinde și cîteva regiuni
de savană pe care le străbate și trans-
siberianul, dar mai la nord se întin-
de, pe un teritoriu de peste 7 mili-
oane km² taigaua, pădure seculară,
în mare parte încă neexplorată, bo-
gată în esențe lemnoase, în fructe și
minereuri.

Multe orașe siberiene ca Irkutskul,
Novosibirskul sau Sverdlovskul, cu
o populație ce depășește milionul,
dovedesc cît de vertiginos se dez-
voltă astăzi viața în Siberia sovietică,
cît de impetuos își croiește drum și
aici comunismul.

Participarea mea la expediția în-
treprinsă de nava oceanografică „Vi-
teaz” este o mărturie a prieteniei
traînice care leagă poporul sovietic
de cel român, o mărturie a sprijinului
pe care-l acordă, prin experiența sa,
marea țară prietenă dezvoltării știin-
ței noastre și în domeniul atît de
important al cercetărilor oceanogra-
fice. Sînt recunoscător Academiei de
Științe a U.R.S.S. pentru posibilitatea
pe care mi-a acordat-o de a participa
timp de cinci luni de zile, alături de
cercetătorii sovietici, la cea de-a 35-a
expediție a navei oceanografice „Vi-
teaz” în Oceanul Indian. Consider că
toate cele cîte le-am învățat cu
acest prilej, rezultatele participării
mele la această călătorie se datoresc
profundeii prietenii care unește pen-
tru totdeauna popoarele noastre.

Patru schite de Bunin

G. Zahapov

Fintina (Linogravură)

bătrînul

Încruntat, cu părul des și ciufulit, fumează într-una.

Se scoală în zori și începe să fumeze înainte chiar de a se încinge. E total absent și nu mai înțelege nimic. E îngrozitor de inutil, străin de toată lumea, de toată familia (deși i se spune taticule, bunicule) și moartea îl pindește de aproape. Curind o să dispară din acest cuib mic-burghez, din această izolată capitală de județ și atunci să încerce cineva să explice cum și pentru ce a trăit, veșnic amețit de tutun.

Dar deocamdată mai ocupă un loc sub soare:

— Bunicule, hai la masă! Se răcesc tăieșii!

— Da, mincați, mincați fără mine... Mâninc eu mai tîrziu... Ce, mă așteptați?

De fapt se gîndește încă de dimineață la ora mult așteptată a prînzului.

— Taticule, schimbă-ți măcar izmenele, ai o grămadă de albituri.

— Mulțumesc de grijă! O grămadă! N-am nici un petec întreg! Ce

s-ar fi întâmplat dacă n-aș fi fost păstrător! Dragă noră, mie nu-mi mai trebuie nimic. Am trăit destul; slavă domnului, e timpul și trebuie s-o știu. Mă rog de cel de sus să mă adune cît mai repede...

În realitate, e neînchipuit de lacom, tremurâ pe grămăjoara lui de lucruri, dorește nespun să trăiască și e aproape sigur că o să ajungă cel puțin pînă la 100 de ani.

De ce?

Nici el nu știe.

Nimeni nu poate citi în sufletul omului. Nu, nimeni, pentru că propriul nostru suflet ne e grozav de întunecat.

șleaul furnicilor

O seară de vară, o troică birjărească, un drum pustiu, fără de sfîrșit. Sînt multe drumuri și cîmpii pustii în Rusia dar asemenea singurătate și asemenea liniște rareori întîlnești. Și birjarul îmi spune:

— Așa-i, domnule, șleaul Furnicilor. Pe aici au trecut hoardele tătarilor, fără număr. Treceau ca furnicile, zi și noapte, zi și noapte și nu li se vedea capătul...

L-am întrebat:

— De mult?

— Nimeni nu mai ține minte, mi-a răspuns. Sînt peste o mie de ani!

zi de vară

O zi de vară fără sfîrșit, într-o mahală. Cu picioarele goale și descins, cizmarul s-a așezat lingă căsuța-i de lut ce adăpostea de atelier mizer, arătîndu-și soarelui capul gol, cu părul ciufulit. Dresează un căfel roșu:

— Dă laba!

Căfelul nu pricepe despre ce-i vorba și nu-i dă laba.

— Dă laba-ți spun! Ei?

Căfelul nu dă laba. Cizmarul îl lovește peste bot. Căfelul clipește dezgustat, se întoarce, rînjește acru-dulce, ridică timid laba și imediat o lasă din nou în jos. Încă o lovitură și din nou:

— Dă laba, pui de căfea!

Oglinda unei realități apuse

Cu volumul de „Nuvele” alese din proza lui I. A. Bunin, Editura pentru literatură universală reduce în circuitul literar numele unui clasic al literaturii ruse din generația lui Gorki și Kuprin. Oriunde s-ar fi aflat, Bunin a rămas de-a lungul întregii lui vieți un rapsod de înaltă sensibilitate al melegurilor natale, un observator de mare finețe intelectuală și de cert rafinement artistic al poporului în mijlocul căruia s-a născut, circumscriindu-și opera la stările din epoca prer evoluționară.

Limitele creației lui, ca orientare generală, aparțin realismului critic și, fiind un întîrziat al acestui curent, opera lui manifestă unele minusuri în raport cu modelele cunoscute. De aceea, satul și locuitorii lui sînt în opera lui Bunin o apariție statică, incrementată de totdeauna și pentru totdeauna în ciclul imuabil al nașterii, căsătoriei și morții. Durerile sînt și ele vesnice și de nelectic și doar arareori, ca în nuvela „Ultima toamnă” (scrisă în 1917), adie ușor curentul innoitor al evenimentelor ce se precipitau și aveau în realitate forța unui uragan.

Dar, în aceeași vreme, și tot în raport cu scriitorii realismului critic, trebuie să subliniem faptul că Bunin a mers mult mai departe decît aceștia în atașamentul lui profund față de oamenii simpli, fie și prin faptul că și-a fixat în centrul operei lumea obidită, întunecată dar și nobilă a țăranilor. Și fie că este vorba de aceștia din urmă, fie că este vorba de lumea măruntă a țărilor și orășelelor ucrainene Bunin dovedește mereu același respect și aceeași totală dăruire de sine față de personajele ieșite de sub pana sa.

Cu Bunin s-a petrecut într-un fel cam același lucru care s-a petrecut cu Balzac. Scriitorul rus a rămas, pe plan teoretic, un admirator al „cuibului de nobili”, pe care Dostoievski îl stigmatizase cu mult înainte vorbind de literatura lui Tolstoi și Turgheniev, dar arta lui a rămas constant

atașată poporului iar „cuibul de nobili” a apărut în paginile prozei lui cu toate semnele unei rapide disoluții.

Între aceste limite, temele prozei lui Bunin aduc un puternic și autentic curent de viață, inepuizabil în manifestările ei individuale și definitive în cea mai largă măsură pentru creația scriitorului.

Asemenea lui Cehov — deși este vorba de o asemănare formală — care în zeci de schițe și nuvele a alcătuit o monografie a stărilor de spirit caracteristice orașului de provincie, Bunin ne-a dăruit o monografie a satului dinaintea Revoluției din Octombrie. Cu fiecare schiță și nuvelă el adaugă o nouă trăsătură tabloului amplu, cu limpezimi înghețate de lac alpin, al satului și al formelor de manifestare a vieții în cadrul său.

Foamea endemică, cu rezultate catastrofale în ordinea spirituală și biologică a existenței, ne este înfățișată în schițele ca „Vestii din satul natal” și „Într-o lume străină”. Moartea lui Averkin din nuvela „Buruiana rea” este un eveniment senin în raport cu existența lui de argat.

Însingurarea țăranului e magistral surprinsă în nuvela „Gospodărie veselă”. Egor Minaev pare un țăran fără căpătii, căruia nu-i mai pasă de mult nici de starea lui, nici de starea celor apropiați. În realitate, însă, este numai teribil de singur iar moartea mamei lui, rupind singurul fir ce-l mai ține legat de viață, îl împinge la sinucidere.

Setea de pămînt, notă dominantă în viața țăranimii, este surprinsă în dialogul dintre țăranul bogat Lavrenti și țăranul sărac Suhonoghi. Este una din prozele lui Bunin în care delimitările sociale sînt precise și puterea banului apare în toată sălbăticia ei.

Urmările războiului pentru țăranime sînt destul de clar înfățișate în schițele „Ultima primăvară” și „Ultima toamnă”.

În sfîrșit, în cadrul aceluiași peisaj sătesc, trebuie să amintim că decăderea „cui-

bului de nobili” ne este înfățișată în nuvela de mare respirație artistică „Suhodol”.

Desele paralele ce se fac între Cehov și Bunin credem că au în vedere, mai ales, nuvelistica celor doi scriitori consacrată orașului de provincie. Aici se află, într-adevăr punctul lor maxim de apropiere. Pentru Bunin, ca și pentru Cehov, viața de provincie cu tururile ei patriarhale, cu preocupările minore, cu atmosfera apăsătoare, ascunde în sine pericolul descompunerii și al ratării chiar și pentru indivizii cu reale posibilități. Vom cita în acest sens o nuvelă pe deplin caracteristică temei de mai sus, așa cum ni se înfățișează ea în opera lui Bunin. Nuvela este intitulată „Cupa vieții” și are ca personaje principale pe hogătaşul Selihov și pe soția lui, Alexandra Vasilievna, ce și-a păstrat încă dragostea din tinerețe pentru părintele Kir Iordanski. Viața orașelului se scurge fără întîmplări deosebite. Kir Iordanski și-a căpătat de-a lungul anilor faima unui om de mare știință și înțelepciune, în vreme ce Selihov, rivalul său, trăiește aparent o viață fără grijii. S-ar părea că cei doi se bucură de o existență înfloritoare dar sub cenușă ard patimi nestinse, ce nu-și vor găsi alinare decît o dată cu moartea eroilor.

În sfîrșit, trebuie să notăm că un al treilea grup de schițe și nuvele este rodul peregrinărilor lui Bunin prin lume. Una din ele, bine aleasă de îngrijitorul culegerii, este „Domnul de la San Francisco”, în care obezitatea yankeului doldora de dolari este întrecută doar de obtuzitatea lui mentală.

Într-o trecere în revistă mai mult decît sumară a prozei lui Bunin n-am putut schița decît ceea ce ni s-a părut a fi punctele ei cardinale și ne rămîne să adăugăm neapărat câteva cuvinte despre arta scriitorului.

După cum se știe, Bunin a debutat ca

poet și poezia l-a însoțit permanent creația. Proza lui este de aceeași esență.

De obicei, vorbindu-se despre proza poetică se are în vedere o anumită poezie a naturii sau un anumit comentariu liric. Dar cu aceste atribute, pe care le găsim și la Bunin, proza poetică nu poate fi caracterizată pe deplin. Lirismul lui Solohov din „Pe Donul liniștit” este incontestabil și totuși avem de-a face cu un roman fluviu în care accentul principal cade pe epos. În proza poetică autentică, așa cum este aceea a lui Bunin, lirismul influențează deopotrivă structura compozițională, modalitatea de zugrăvire a personajelor și întregul sistem metaforic al operei.

Schițele și nuvelele lui Bunin sînt construite ca un poem, pe o idee poetică, pe o stare lirică. În „Cupa vieții” autorul urmărește, așa cum am mai spus, să ne înfățișeze moartea ca pe o alinare; în „Gospodăria veselă” — clipa cînd se rupe ultimul fir ce-l ținea pe un om legat de viață; în schița „Strigăt” — jalea bătrînului lusuș care și-a pierdut fiul în război este exprimată printr-un țipăt în noapte. De aici tensiunea excepțională și densitatea pe care o capătă zugrăvirea destinilor omenești. „Cupa vieții” este un roman în mai puțin de 20 de pagini, de-a lungul cărora cele trei personaje principale își înscriu etapele fundamentale ale vieții.

Ar mai fi de adăugat și că metaforele lui Bunin sînt cu totul originale și respiră prospețimea specifică poeziei.

După cum arătam la început, opera lui Bunin este deficitară sub raportul determinismului social. Dar cu toate acestea, datorită criticii făcute vechilor stări de lucruri Bunin rămîne unul din scriitorii care a mișcat conștiința opiniei publice într-o direcție ce coincide cu evenimentele revoluționare din Rusia anulului 1917.

Valentina Maliavina

Vom vedea în curînd:

„Telefonista“

Printre filmele cu care spectatoriul nostru vor face cunoștință în primele săptămîni ale noului an este și „Telefonista“, o producție a studiourilor azerbaigene.

...După absolvirea școlii medii, tînăra Mehriban s-a angajat ca telefonistă la o mare întreprindere. Se deprinde destul de greu cu vacarmul zecilor de voci ce se întretaie în receptorul magic al căștii. Vocile răzbat din toate colțurile uzinei cerînd, insistînd, chemînd. Iar Mehriban trebuie să dea rapid legăturile, devenînd ea însăși o păticeică din uriașul mecanism al producției.

Nu întotdeauna însă, vocile care i se adresează sînt binevoitoare. Unii nu înțeleg că fata n-are încă experiență, că uneori e dezorientată și nu poate răspunde solicitărilor cu promptitudinea dorită. Cele mai aspre admonestări vin de obicei din partea unui șef de atelier, Zakir. Acesta nu e dispus să treacă cu vederea nici cea mai

mică greșală a telefonistei. „Cum o fi arătînd acest Zakir?“ se întreabă de multe ori Mehriban. Și iată că după o nouă discuție aprinsă are ocazia să-l cunoască. Și ca prin farmec, toată minia i se topește într-o clipă. Temutul șef de atelier este un tînăr chipș, simpatic, cu care se poate discuta prieteneste. Mehriban, școlărița de ieri, se îndrăgostește pentru prima oară. Zakir este tocmai așa cum l-a visat, „cel mai bun, cel mai minunat om“.

Dar curînd vine deziluzia. Zakir n-o iubește pe dînsa ci pe frumoasa Zaranghis. Visele micuței telefoniste se frîng. Și totuși, această primă încercare a vieții nu izbutește să-i zdruncine încrederea, nu-i răpește generozitatea, zîmbetul deschis, binevoitor cu care vine mereu în întîmpinarea oamenilor. Va dovedi oare aceeași generozitate și atunci cînd Zakir va încerca să-i recîștîge dragostea?

În rolul tînerei telefoniste apare Raisa Nedășkovskaia, studentă la Institutul de teatru din Moscova. Critica cinematografică sovietică salută apariția acestei actrițe în cinematografie ca pe un eveniment îmbucurător. Cronicile apărute o caracterizează ca pe o actriță talentată, interesantă, înzestrată cu un farmec deosebit.

Zakir este întruchipat de Nodar Șașik Oglî, cunoscut actor azerbaigean, protagonistul filmului „Pe tărîmuri îndepărtate“.

E interesant de relevant că filmul „Telefonista“ este realizat de Gasan Seidbeili, scriitor azerbaigean și autor al scenariului care debutează cu acest prilej ca regizor. „Seidbeili este mai presus de orice un artist de factură lirică — apreciază revista Iskusstvo kino. El acordă un interes deosebit proceselor psihologice ale vieții, formării caracterelor unor tineri. Artă de a dezvălui cititorilor bogata lume spirituală a tineretului, de a vorbi într-o manieră poetică și simplă despre problemele serioase ale vieții se manifestă cu deosebită pregnanță în nuvela sa „Telefonista“. Și este îmbucurător că tocmai această nuvelă i-a servit scriitorului ca bază pentru prima sa creație regizorală în cinematografie“.

REFLECTOR

Din orașelul Suzdal, unde au fost reconstituite cîteva cartiere ale vechii Moscove, sosesc mereu vești despre turnarea filmului „Război și pace“. Se știe că filmarea se face pe peliculă lată de 70 mm. Creatorii filmului utilizează posibilitățile oferite de ecranul panoramic spre a prezenta unele scene concomitent. Astfel, pe ecranul divizat în două va apărea de o parte Nikolai Rostov rănit, iar de cealaltă Natașa citind scrisoarea lui. Sau vor fi proiectate deodată o bătălie singeroasă iar alături un peisaj liniștit de țară. Semnarea păcii de la Tilsit va fi redată prin trei imagini simultane: la mijloc Napoleon și țarul pe o plută, în stînga armata franceză iar în dreapta armata rusă aclamînd.

Pentru prima oară în istoria cinematografiei sînt utilizate aparate de filmat telecomandate. Operatorii urmăresc pe ecranul unui televizor scena ce urmează să fie turnată, pun la punct obiectivul și declanșează.

Regizorul A. Tutîșkin este autorul unei comedii cinematografice intitulată „Cum se nasc toasturile“, prezentată zilele acestea de televiziunea din Moscova. În linii mari, subiectul ar fi cam acesta:

Oamenii întîmpină noul an în chipuri diferite. De pildă, un instalator a hotărît în ultima zi a anului să obțină de la trustul respectiv echipamentul necesar. Acolo, însă, nu-i arde nimănuui de asta. Doar un tînăr funcționar de la secția de cadre, ocupat și el cu redactarea toastului de Anul Nou, se dovedește mai înțelegător și îl ajută să iasă din încurcătură, invitîndu-l apoi la masa sărbătorească.

În rolurile principale: A. Gribov (instalatorul) și A. Hvilîia (directorul).

Famosul dansator sovietic Mahmud Esambaev este protagonistul filmului „Muncă și trandafiri“ terminat de curînd de studiourile din Baku. Într-o anumită măsură filmul reconstituia chiar biografia lui Esambaev. Creatorii filmului au căutat soluții noi pentru prezentarea dansurilor, spre a reliefa toate nuanțele artei lui Esambaev, plastica lui extraordinară, simțul înnăscut al muzicii. Esambaev o are ca parteneră pe Leila Abașidze.

Scenă din film

victorios de luptătorii lui Ceapaev. Istoricii cinematografiei au găsit sensurile adînci ale acestei scene în metafora care opune ordinii riguroase și impresionante în aparență a defilărilor hitleriste din aceea vreme, patosul revoluționar al oamenilor sovietici. Interpretul lui „Ceapaev“, actorul Babocikin, fusese inițial distribuit în rolul lui Petka. Dar actorul, care visa să joace rolul lui Ceapaev, veni a doua zi la studio și fără a spune nimic regizorilor se prezentă în fața lor machizat și costumat în rolul eroului. Apariția sa a fost atît de convingătoare încît i s-a acordat pe loc rolul. Și, fără îndoială, nu se poate vorbi azi despre Ceapaev fără a i se asocia figura de cea a actorului care l-a interpretat. În anii aceia copiii sovietici se jucau „de-a Ceapaev“. Șapte ani mai tîrziu, din rîndurile lor au ieșit adolescenții care în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei i-au înfruntat cu un curaj legendar pe fasciști. Filmul fraților Vasilev despre eroii războiului civil a crescut alți eroi, la fel de temuți de dușmani.

Ion Barna

Noul rol al Valentinei Maliavina

Războiul care a răpit copilăria micului Ivan a stîns și licărirea de veselie din ochii tînerei fclerice Mașa, căreia marea suferință din jur i-a inoculat parcă un vechi sentiment de spaimă.

Așa apare Mașa din filmul „Copilăria lui Ivan“ în interpretarea tînerei Valentinei Maliavina. Mașa a fost rolul de debut al Valentinei, studentă la școala-studio a teatrului MHAT. Distribuirea în acest rol, colaborarea cu regizorul Andrei Tarkovski a însemnat un mare eveniment pentru formarea ei actricească. Deși Tarkovski e un regizor foarte exigent, Valia își va aminti întotdeauna cu plăcere

de momentele dificile ale turnării și în special de realizarea scenei în care Mașa pășește, ținîndu-și echilibrul, pe trunchiul unui copac doborît. Trunchiul mesteacănului era umed, lunecos și Valia era amenințată în orice moment să cadă. La început ezita. Vocea regizorului se auzea însă necruțătoare: „Dar pornește o dată!“ Cum să pășească însă pe trunchiul acela subțire și lucios? Atunci Tarkovski a sărit pe trunchiul de mesteacăn și cu o abilitate surprinzătoare a început să-l parcurgă în fugă. Apoi s-a întors la Valia și a ajutat-o să pășească, ținînd-o de mină. Într-un timp aparatul de filmat

intrase în acțiune și astfel în primul dublet apărea în cadru chiar Tarkovski.

Mașa este un personaj liric. Dar Valentina Maliavina se simte atrasă mai ales spre rolurile de caracter. Un astfel de rol este Asea, noul personaj pe care-l interpretează în filmul „Trenuri de dimineață“. Filmul, în curs de realizare la „Mosfilm“, va fi terminat peste cîteva luni.

Ca orice viltoare actriță de teatru, Valia visa să întruchipeze pe scenă rolurile preferate. Acum, însă, activitatea ei actricească începe să fie legată tot mai strîns de cinematografie.

C. D.

Scurtă istorie a cinematografiei sovietice

(V) MOMENTUL „CEAPAEV“

În ziua de 7 noiembrie 1934 a fost terminat filmul „Ceapaev“ realizat de frații Vasilev. Frații Vasilev nu erau... frați. Acesta era doar un pseudonim colectiv al regizorilor Serghei Dmitrievici și Gheorghi Nikolaevici Vasilev, al căror nume de familie era întîmplător identic: Vasilev. Gradul de rudenie cuprins în pseudonim semnala nu hazardul potrivirii unor nume, ci coincidența de temperament, de concepții artistice care a dus la crearea legendarului film „Ceapaev“ închinat unui erou legendar.

În 1928 Eisenstein organiză un „atelier de instructaj și cercetări în domeniul regiei cinematografice“ pe care cei doi Vasilev îl frecventară. Și mai tîrziu, Eisenstein, profesorul entuziast și plin de dragoste pentru elevii săi, avea să le omagieze talentul („Frații Vasilev cu care se poate mîndri studioul meu“). Citatul din Eisenstein inserat rîndul trecut definea cu precizie rolul, însemnătatea istorică a filmului „Ceapaev“. L-aș completa cu o frază scrisă în continuarea sa și care întregeste remarcă: „Totodată și imediat, el (filmul „Ceapaev“) — n.n.) ridică o nouă problemă: această sarcină estetică (reamintim: „îmbinarea intensității de pasiune a evenimentului cu pasiunea părtașilor la acel eveniment“) trebuie apropiată de imperatiile morale ale zilei de azi, de bolșevicul de azi, de actualitatea noastră“. Astfel „Ceapaev“ a deschis calea unor capodopere ale cinematografiei sovietice în care filme care se adresau fie tre-

cutului literar, fie celui istoric își propuneau să contribuie prin aceasta la educarea omului contemporan. „Ceapaev“ demonstrează forța colectivă a poporului, arătînd totodată în ce măsură filmul de acest gen poate pătrunde în psihologia eroului, îi poate explica nuanțele gândirii, ale sentimentelor. În același timp „Ceapaev“ însemna o afirmare categorică a mijloacelor specifice cinematografiei. Cine nu și amintește de scena în care Ceapaev explică comandantului de brigadă unde trebuie să stea conducătorul luptei în diferitele faze ale ei: explicația nu este doctă, academică ci plastică, poetică, făcută cu ajutorul unei grămizi de... cartofi. Astfel de soluții cinematografice abundă în film. Dialogul, folosit cu un deosebit simț cinematografic, caracterizează personajele, se împletește cu imaginea lor. În noaptea premergătoare unei bătălii, Ceapaev, așezat pe dușumeaua acoperită de o hartă, își pregătește planurile de luptă. Adjuvantul său se trezește din somn și discuția dintre ei, scurtă, lapidară descoperă cu exactitate caracterul, firea lui Ceapaev, umorul său, modul lui de a judeca, de a se judeca, comportarea sa cu subalternii...

— Ai dormit ceva, Vasil Ivanovici? — Am dormit... da' culcă-te odată, diavole! — Ai dormit? Poate ieri? (în timpul acestei scene Ceapaev nu se întrerupe din studiarea hărții) — Da' tu ce ești? Revizor? Poffim, mi-a venit pe cap și un co-

misar cu somnul!... — Stau și mă uit la tine, Vasil Ivanovici! Nu pot să te cuprind cu mintea mea! Napoleon! Napoleon, nu alta!... — Mai rău, Petka, mult mai rău! Lui Napoleon ăla i-a fost mai ușor. Nici tu mitraliere, nici tu aeroplane. O fericire!... — Vasil Ivanovici, ai putea să comanzi o armată? — Pot! — Da' un front întreg? — Pot, Petka, pot! — Dar să comanzi toate forțele armate ale republicii? — Numai să învâț puțin și așa putea. — Da' pe scară mondială, Vasil Ivanovici, ai dovedi? — Nu... Nu m-aș pricepe. Nu știu limbi străine! Da' culcă-te odată, drac împelișat!

Celebra secvență a atacului psihologic a rămas de bună seamă în mintea tuturor spectatorilor. Nemții organizează un atac în care ostașii în pași de paradă înaintează implacabil, conduși de un ofițer cu trabucul în gură, spre tranșeele trupelor roșii, neabătute de gloanțele acestora, înfricoșînd prin caracterul impozant, ordonat al atacului. Lupta este încadrată de două replici: la început soldații roșii, privind defilarea care se apropie ca un tăvălug, remarcă admirativ: — Frumos mai merg! Apoi spaima inițială este urmată de o luptă acerbă care culminează cu atacul fantastic al cavaleriei lui Ceapaev: liniștii atacului german, punctat doar de monotona bătaie de tobă, i se opune acum un uriaș „ura!“ strigat

Un instantaneu din Moscova de astăzi

Leo Kerge:

Soacră-mea și eu

Schiță umoristică

Nu, categoric: pensia le-a stricat definitiv și iremediabil pe toate soacrele. Eu unul a trebuit să fac uz de multă elocință ca să reușesc s-o conving pe soacră-mea că viața unui om singur, într-o locuință separată, este cât se poate de tristă și de searbădă și că dimpotrivă, într-o familie numeroasă, cu copii, cum ar fi a noastră, are parte de o bătrânețe liniștită, lipsită de griji.

Chiar din prima zi nepoții și-au înconjurat bunica cu multă dragoste, făcând-o să uite ce-i singurătatea. Eu cu nevastă-mea ne vedeam de serviciu,

seara mergeam la teatru și la la cinematorograf iar simbdăta plecam în excursie.

La fel de frumoasă și de tihnită era și viața soacrei. În afară de supravegherea copiilor nu mai avea nici o grijă, dacă nu punem la socoteală niște fleacuri ca gătitul și curățenia.

Cum avea la dispoziție totul pe degeaba, în semn de recunoștință bunicii a început să ne dea și pensia ei. La rindul nostru, ne-am grăbit să-i cumpărăm în dar o mașină de cusut. Era mai mare dragul să privești cu ce îndemnare lucra și cum creștea, alături, teancul de rufeșoare pentru copii!

Apoi, cu pensia ei, într-o jumătate de an i-am cumpărat bătrinei un scuter. Din clipa aceea n-a mai fost simbdăta să nu cutreier cu nevastă-mea împrejurimile orașului, n-a mai fost concediu pe care să nu-l petrecem cu întreaga familie în sinul naturii ferme-cătoare.

Pentru că, am uitat să vă spun, eu și nevastă-mea sintem pescari pasionați. Zile întregi stăteam incremenți pe malul lacului. Pe la amiază își făcea apariția și bunicuța, însoțită de nepoței și de tot felul de tartine, ne privea cât ne privea cu un aer compătimitor, clătina din cap și apoi pleca. Bineînțeles, cu nepoței.

Dar într-o bună zi, mai bine zis într-o zi nenorocită, după ce am mîncat tartinele aduse de soacră, m-am dus la izvor să beau o gură de apă. Undițele le-am dat bătrinei să le țină. Și deodată numai ce o aud scoțind un chiot iar pe nevastă-mea strigînd:

— Trage!

Era cel mai mare biban pe care o soacră l-a scos vreodată din rîuri, lacuri și alte întinderi mai mari sau mai mici, de apă dulce. Cînd am dat

să-mi iau înapoi undițele, bătrîna mi-a spus:

— Stai puțin. Să mai încerc o dată. Sînt convins că însuși geniul apelor i-a agățat în ziua aceea în cîrlige, cu mina lui, trezeci și șase de pești mari și mici. Spre seară, soacră-mea parcă nu mai era ea: obrații îi ardeau ca doi bujori, ochii îi străluceau ciudat.

Ne-am întors cu toții la vilă. Dimineața, cînd m-am sculat am constatat că patul bătrinei e gol. Dispăruseră și cele două undițe ale mele, cizmele de cauciuc și cutiile cu momeală pregătite de cu seară. Am căutat-o cîteva ore. Cînd, sleiți de puteri, pierdusem orice nădejde, am zărit pe neașteptate o siluetă cunoscută răsărind dintre tulpinile de stuț: surdă și oarbă la toate cite o înconjurau, bătrîna trona într-o barcă și pescuia furată cu totul de indeletnicirea ei.

Așa a început...

Apoi bătrîna a plecat la oraș, și-a încasat pensia și a cumpărat de toți banii undițe, cîrlige și cinci exemplare din „Îndreptarul pentru pescari”. De atunci, în fiecare dimineață, împreună cu nevastă-mea se oprea drept pe malul lacului iar eu rămîneam acasă cu cei patru copii.

După o săptămînă am simțit că toată povestea asta întrece marginile răbdării mele. Am ticluit o scrisoare anonimă către serviciul de protecție a apelor în care dădeam a înțelege celor de acolo că soacră-mea pescuiește într-un mod nepermis, că secătuieste lacul de pește și că în general este un element periculos.

Vă închipuiți cu ce ușurare am răsuflat cînd mi s-a terminat, în sfîrșit, concediul și m-am întors cu familia acasă, în oraș și viața a intrat în făgașul ei obișnuit.

Numai că cu soacră-mea se petrecea ceva suspect: ore întregi stătea nemîncată lingă fereastră, dimineața făcea gimnastică iar seara rătăcea cu o somnambulă pe malul rîului. Într-o zi și-a făcut rost de o carte misterioasă și a început să dispară.

Odată, era într-o simbdăta, bătrîna a luat cheia din cui, a descuiat garajul și a scos scuterul. Cînd am văzut-o era să leșin. Am apucat în fugă sticlucă cu valeriană și m-am năpustit afară.

— Încotro? — am întrebato. încercînd să mă prefac totuși calm, chiar indiferent

— Să încerc puțin rișnița asta — mi-a răspuns soacră.

— Mamă — m-am îngrozit — nu te temi de dumnezeu și de miliție?

— Ce treabă am eu cu ei, cursurile le-am făcut, carnetul îl am în buzunar... Sînt în regulă.

Dacă o să vedeți vreodată în oraș sau pe șosea o femeie în vîrstă, cu undițele la spinare, gonind pe un scuter, să știți că e soacră-mea. Iar dacă o să întilniți în parc sau pe alei un bărbat tînr cu patru copii — să știți că sînt eu

În romînește de Iulia Scutaru

Moda

La ordinea zilei: BLANURILE

Interesantă e interferența modei actuale! La Paris, ca să fie „în gustul zilei”, femeile se îmbracă „à la russe”: căciuli de blană, mantouri ușor pensate pe talie, terminate în godeuri și cu garnituri de blană la bază, cizmulite înalte, motive folclorice rusești pe bluze și cazace — acestea din urmă cunos-cind, și ele, o mare vogă.

Fidelă tradiției sale, dar inovînd îndrăzneț, moda sovietică de azi — pentru ale cărei tendințe trebuie să ținem seama de creațiile Casei unionale de modele din Moscova — lansează cu brio o serie de modele, sîntem sigure, pe gustul femeilor de pretutindenii.

Disponînd de o „materie primă” somptuoasă — ne referim la blănuri — acestea sînt des utilizate atît la mantouri, cit și la căciuli: vizonul, samurul, vulpea argintie se iau la întrecere pentru a împodobi elegante asambluri și nu numai de stofă ci chiar și de mătase sau țesături sintetice (fig. A). O căciulă de samur (fig. B), de inspirație clasic rusească, purtată pe frunte și lăsînd urechile libere completează eleganța unui costum de brocat.

La rîndul lui, astrahanul rusesc — celebru în toată lumea — este un aliat prețios al stofei. Căciulița, tot în linia clasică atît de la modă astăzi (fig. C) și gulerul dau mantoului o desăvîrșită și sobră eleganță.

Blănurile naturale, fo-

losite, după cum am văzut, pe o scară tot mai largă în îmbrăcămîntea femeilor sovietice, nu împiedică să-și croiască drum și blănurile sinte-

pare să fie deosebit de practic și călduros, fără să renunțe, pentru aceasta, la eleganță. Con-ceput în două culori contrastante, mantoul

are reverele de culoare deschisă și, bine înțeles, o căciulița asortată.

În sfîrșit, dintre ultimele creații ale vestitu-lui centru de mode din Moscova, să menționăm

tice, ale căror imitații după cele naturale sînt de-a dreptul uluitoare. Pot fi imitate, după cum știm, aproape pînă la confundare și biberul, și astrahanul, și leopardul și așteptăm ca vizonul, vulpea și samurul artificial să-și facă și ele curînd apariția.

În fig. D Casa unională de modele din Moscova ne propune un man-tou de blană sintetică ce

— pentru linia ei suplă, modernă și practică — modelul de rochie (fig. E) garnisit cu o frumoasă broderie pe motive rusești în a cărei compo-nență intră și firul de aur și perlele. Obser-vați lungimea fusteii, care lasă să se vadă ușor genunchii.

Constanța Manu

In flagrant delict!

(urmare din pag. 4-a)

fui ca un indivizi dubioși, se pricepea să lingusească, să slugărească și în același timp să înșele. Să înșele pe toată lumea, și acasă și la serviciu.

Așa a decăzut Oleg Vladimirovici, așa a alunecat pînă pe treapta to-talei prăbușiri și pustiiri interioare, „calități” mult apreciate de spiona-jul străin, de vînătorii de suflete vin-dute, infiltrați în Uniunea Sovietică sub masca de „diplomați”. Era toc-mai tipul de lepădătură care cores-punde nevoilor lor, care măsoară to-tul cu prețul banului. Rămînea nu-mai să fie recrutat. Și Penkovski a trădat. A trădat nu numai patria ei și proprii săi copii gata oricînd să-i

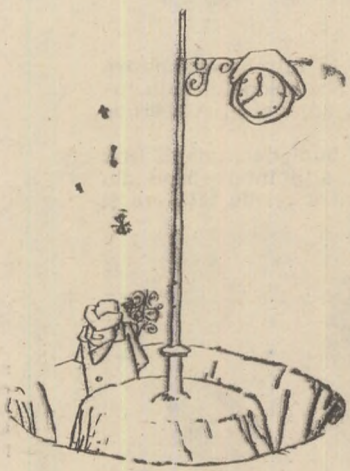
părăsească și să treacă în tabăra dușmanului.

Carlsonii, Germainii, Jacobii, Davi-sonii etc. au acționat prudent. Căci au prudența în sine, impusă de în-săși profesiunea lor. Dar ea nu le-a fost de prea mare folos. După cum nu le-au fost de folos nici semnele de pe stîlpi, nici ascunzătorile, nici mijloacele tehnice copiate din romane polițiste de duzină. Din aceste cărtu-li, din instrucțiunile de spionaj ei n-au putut afla că contraspijonajul sovietic are mii de ajutoare volun-tare din rîndul oamenilor simpli pen-tru care patria și interesele ei sînt mai presus de orice. Aceste lucruri, Germain și Veen le-au cunoscut abia din trista lor experiență.

● UMOR ● UMOR ●

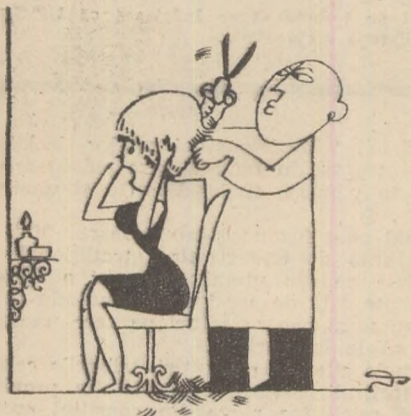
Inciuatul
Desen de A. Eliseev și M. Skobelev

Intirzie...
Desen de B. Ciuprihin

— Ei vezi, și tu nu credeai că te-am cumpărat la magazin!
Desen de A. Eliseev și M. Skobelev

— Vai, am uitat să-mi scot căciula!
Desen de V. Dmitriuk

Regizorul: — Iar pentru rolul lui Don Juan n-ai destulă experiență de viață...
Desen de A. Suhov

La intrarea principală
Desen de A. Eliseev și M. Skobelev

— Ești convinsă că ai chemat un radiotehnician?
Desen de A. Eliseev și M. Skobelev

CREMA ASTRINGENTĂ „SANDA”. Micșorează porii feței și combate roșeața.
Se folosește seara înainte de culcare.

CREMA CU STIMULATORI BIOLOGICI COMPLEXI „SANDA” cu vitamine și extrase din plante care generează țesuturile și previne formarea ridurilor. Se recomandă persoanelor cu ten normal sau uscat.

CREMA IMPOTRIVA PUNCTELOR NEGRE „SANDA”. Îndepărtează punctele negre, previne și vindecă coșurile de pe față.

EMULSIA CU SILICONI „SANDA”. Aplicată pe miini le apără împotriva petelor cauzate de curățirea fructelor, legumelor, de petele cauzate de mașina de scris etc.

TONIC PENTRU PĂRUL COAFAT PERMANENT „SANDA”. Redă părului slăbit de pe urma coafatului permanent moliciunea, elasticitatea și rezistența normală.

EPILATORUL PE SUPTOR TEXTIL „SANDA”. Este o ceară pe suport textil care permite scoaterea părului de prisos mult mai bine și cu efect mai îndelungat decât cu soluții chimice sau cu mașina de ras.

APA DE COLONIE ȘI PARFUMUL „SANDA”. Sînt produse cu miros nou, de o finețe deosebită și persistentă. Sînt indicate în special pentru spectacole, recepții etc.

RIMELUL „SANDA”. Aderă mai bine de gene, se menține vreme îndelungată și nu irită.
Se fabrică în mai multe nuanțe.

NOILE PRODUSE COSMETICE
Sanda

CENTROCOOP

VIZITATI MAGAZINELE

Magazin Universal
COOPERATIVA DE CONSUM AGRII

Cooperativelor de consum

CARE VA OFERĂ MĂRFURI DE BUNĂ CALITATE ȘI SORTIMENTE VARIATE

NOU • PRACTIC • UTIL

USCĂTOR de RUFEE
cu fringhie de relon

• ușurează munca gospodinelor • se minuieste foarte ușor

Suflul noului Yemen

În veacul tehnicii reactive distanțele nu se mai măsoară în kilometri ci în ore. O călătorie cu avionul de la Moscova la Cairo durează 5 ore. Din capitala R.A.U. voiam să plec imediat mai departe, spre Sanaa. Dar n-am putut. A fost imposibil să obțin un bilet pentru avionul companiei aeriene egiptene; toate locurile fuseseră reținute pe două luni înainte. Abia în a cincea zi am izbutit, cu mare greutate, să plec cu un avion de transport.

După patru ore de zbor de la Assuan avionul aterizat greoi pe o pistă asfaltată. Era frig și vântul spulbera nisipul. Înfășurându-se strâns în mantalele verzi și îndesându-și burnusurile pe cap santinelele se țineau aproape de o colibă de lut, singura construcție de pe aerodromul Rauda. În vremea monarhiei numai imamul, iar dacă acesta lipsea sau era bolnav, prințul moștenitor, putea da viză de intrare unui străin. Acum vremurile s-au schimbat. E foarte simplu să primești viza, ba nici măcar nu ni s-au cerut pașapoartele la aeroport. Ofițerii egipteni care veniseră cu același avion au descărcat marfa și s-au oferit să mă conducă în oraș.

Soarele Saneei

Sub razele puternice ale soarelui de dimineață Sanaa era aspectuoasă. Orașul este înconjurat de un zid de lut. Casele, construite dintr-o cărămidă prost arsă sau din piatră cenușie, au patru-cinci etaje și se termină în vîrf cu niște creneluri care de departe dau impresia unor turnuri de cetate. În vîrfurile turnurilor flutură steaguri tricolore cu o stea verde în mijloc. Așa își exprimă yemeniții atașamentul pentru republică.

Se înțelege, în scurtul răstimp care a trecut de la revoluția din 26 septembrie Sanaa nu s-a putut descolțosi încă de urmele napoierii seculare. Orașul n-are nici o întreprindere industrială, n-are cinematografe, conductă de apă, străzi pavate, transporturi publice. Și totuși semnele noii epoci pot fi văzute pretutindeni. Unele arată că țara a intrat într-o perioadă de mari prefaceri, altele amintesc că în apropierea capitalei mai bintuie războiul. Yemeniții trebuie să respingă agresiunea dezlănțuită împotriva tinerei republici.

La porțile orașului stau de strajă ascheri (soldați), cu arme fabricate în tot felul de țări și la briu cu nelipsitele pumnale. Pe principalele șosele care duc spre Sanaa pot fi întâlnite tancuri. Deasupra orașului trec din cînd în cînd avioane de vânătoare.

Imediat după ce am sosit în oraș am fost martor la o manifestație entuziastă. Tocmai se întorsese dintr-o călătorie prin țară președintele republicii, Abdallah As-Sallal. Orașeni de toată mîna, elevi și negustori ieșiseră să-l întîmpine pe conducătorul revoluției. Magazinele și instituțiile de pe străzile pe care urma să treacă președintele erau închise.

La un moment dat, de pe acoperișul unei clădiri înalte au răsunat niște sunete de trompetă și toți cei de față au început să scandeze, ca la comandă, lozinci. Apoi a apărut un „pickup“ deschis cu escorta, urmat de o mașină în care se afla președintele. Acesta era îmbrăcat în uniformă militară obișnuită de culoare kaki. Mulțimea s-a apropiat și a oprit mașina. Fiecare dorea să-i strîngă mîna lui Abdallah As-Sallal sau să-l sărute.

Am avut prilejul să văd de multe ori scene similare. Erau o dovadă convingătoare a prestigiului de care se bucură noua putere, a sprijinului acordat de popor conducătorilor republicii. Cortejiul prezidențial a trecut apoi porțile reședinței guvernamentale și viața orașului și-a reluat cursul obișnuit.

Întrevedere la palat

Sanaa este, probabil, singura capitală fără zitare. În Yemen apar ziare: un cotidian și câteva săptămînale, dar sînt tipărite la Taiz, fosta capitală a regatului. În Sanaa orice informație despre situația politică sau militară poate fi obținută numai de la membrii guvernului sau de la comanda-mentul militar.

Palatul republicii, unde s-a instalat guvernul, este durat din piatră cenușie. Cîndva și l-a construit pentru el imamul Yahia. Dar nu l-a locuit, încît palatul a rămas pustiu mulți ani. Acum, aici e locul cel mai aglomerat al orașului. La porți stau de strajă santinele. Parola de trecere era cuvîntul „rusi“. Cum am rostit-o santinelele au început să zîmbească. „Rusia tamam, tamam!“ — „Rusia bine!“ și o repetau cu toții în cor.

În curte făcea instrucție un detașament de recruți. Un sergent îi învăța regulile de comportare în front și minuirea armelor. Interiorul palatului face impresia unei locuințe prost întreținute. În sălile imense e mobilă puțină iar în camerele laterale, pe saltele aruncate pe jos, dorm soldații de gardă. Cam în același fel își petrec noaptea și conducătorii republicii. Alături de sala de primire a lui As-Sallal se află o încăpere cu trei paturi: unul pentru el și două pentru consilierii lui. Tot acolo și mîncîncă, pe o măsuță aflată într-un colț.

În primul birou în care am intrat, un militar scund, în manta, căruia nu i se putea distinge gra-

dul, a acceptat să răspundă la întrebarea noastră despre situația de la graniță. Era colonelul Muhammed Abdel Vasia — ministru adjunct al Afacerilor interne.

În birou intrau mereu tot felul de oameni. Unii se așezau și ascultau tăcuți, alții interveneau din cînd în cînd în discuție. Printre cei de față era și

Poporul Yemenului apără cu fermitate proaspetele cuceriri.

un șeic de trib. Era îmbrăcat din cap pînă în picioare în alb. Burnusul brodat cu fir de argint și plasele de burnul ale pumnalului îi indicau originea aristocratică. Apoi discuția a abordat o altă temă, aceea a triburilor.

Pe făgașul secolului XX

Înainte de călătoria în Yemen citisem de multe ori în presa occidentală că conducătorii de triburi sînt partizani înflăcărati ai monarhiei. E adevărat că această problemă este încă foarte complicată în Yemen. Poate chiar mai complicată decît pare la prima vedere.

Relațiile tribale se află într-un stadiu de deza-

Jules Moch:

U.R.S.S. va întrece Europa occidentală

Revista sovietică „Za rubejom“ a reprodus textul prescurtat al unui articol semnat de Jules Moch, cunoscut fruntaș socialist francez și intitulat „Uniunea Sovietică în 1980“. Deși articolul a fost scris de pe poziții anticomuniste și este foarte departe de a da o interpretare obiectivă și justă a temei abordate — a arătat revista sovietică — unele din afirmațiile lui Jules Moch merită toată atenția. Publicăm aci un fragment din articolul lui.

Cine se gîndește la viitorul omenirii trebuie să cunoască, măcar în linii mari, un document care hotărăște cu 20 de ani înainte destinul a peste două sute de milioane de oameni. La Congresul al XXII-lea Partidul Comunist al Uniunii Sovietice a aprobat un program pe care intenționează să-l realizeze pînă în 1980.

Nu numai sovieticii pot face previziuni pe un termen atât de lung. Un plan similar propus de un partid din Occident n-ar însemna la drept vorbind nimic, dat fiind că instabilitatea politică nu ne îngăduie să facem previziuni pe 20 de ani.

Într-adevăr, cum ar putea oamenii noștri politici să se gîndească la elaborarea unui program întins pe un termen atât de lung iar experiența de întocmirea unor planuri pe cincisprezece-douăzeci de ani înainte? În actualul stadiu această incapacitate este una din părțile slabe ale democrației noastre.

Adversarii sistemului comunist trebuie să-l recunoască realizările. Altminteri observatorul cade într-un anticomunism sistematic și grosier. El escamotează realitatea aflată în fața opiniei publice, diminuează ceea ce s-a realizat în Rusia și nu dă importanța cuvenită primejdiei pe care o reprezintă pentru Occident succesele ei, mai ales în întrecerea pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

De la apariția lui, statul comunist a avut de luptat cu cele mai grele privațiuni. El nu se putea bizui pe acumulările adunate de generațiile precedente. Nu se putea bizui pe sprijinul capitalismului străin și pe o industrie puternică. A trebuit să transforme țărani care nu aveau nici un fel de noțiuni tehnice în muncitori calificați, să-și formeze cadre tehnice proprii. A fost nevoit să facă față în permanență primejdiei unei agresiuni din partea capitalismului care trimisese împotriva-i, spre a-l înăbuși, o puternică forță militară.

Care-i, însă, rezultatul? Comuniștii au realizat un progres uriaș. Rusia a devenit mai cultă ca oricînd. Ba mai mult, a întrecut Occidentul în cunoștințe tehnice.

Toate acestea au făcut ca noul program comunist sovietic să poată planifica economia națională pe douăzeci de ani înainte.

E un plan foarte ambițios dar bogăția resurselor naturale va contribui la realizarea lui dacă, bineînțeles, nu va izbucni între timp un război. Pentru realizarea acestui plan rușii au nevoie de coexistență pașnică.

În această lumină, perspectivele lor industriale, oricît de vaste ar fi, nu mai par fantastice. Dimpotrivă, ele sînt întru totul realizabile printr-o muncă îndirijată, prin cheltuirea unei energii și perseverențe uriașe, în timp de pace.

Nimeni nu trebuie să se îndoiască că U.R.S.S. va întrece Europa occidentală.

gregare. Șeicii triburilor și ai satelor izolate se transformă treptat în feudați care stăpînesc mari suprafețe de pămînt, cuceresc de vite și unelte de muncă.

Cu timpul s-au format și anumite relații teritoriale. O seamă de triburi tind tradițional spre Sanaa, altele au din vremi străvechi o atitudine de adversitate față de acest oraș, gîndindu-se mereu la incursiuni pentru jafuri pe care uneori au și izbutit să le întreprindă.

Din primele zile ale revoluției, triburile celor mai mari au sprijinit guvernul. Constituția provizorie prevede că șeicii fac parte din consiliul apărării naționale iar unii dintre ei au fost numiți miniștri de stat.

Nu mai triburile obeida și cîteva sate care se învecinează cu emiratul Beihan au rămas în tabăra dușmanilor republicii. Dar pe măsură ce adevărul despre noul regim se răspîndește în regiunile răzvrătite, satele și triburile nomade trimit delegați la Sanaa recunoscîndu-și vina și făgăduind să se supună noii autorități. La mijlocul lunii noiembrie, președintele Sallal a declarat că cei ce-și vor recunoaște numaidecît vina vor fi amnistiați.

...Nu de mult radio Mecca a anunțat o răscălare a triburilor dintre Sanaa și Hodeida. Și iată-mă pe singura șosea asfaltată din țară, care unește tocmai aceste două orașe. E liniște, țărani culeg porumbul și-și mîină vitele spre pășunile din vîl. Un cîrb de maimuțe care s-au speriat de mașină se grăbește să traverseze șoseaua; o caravană de cămile venind din Hodeida se îndreaptă alene, cu poveri, spre interiorul țării. În munții de aici avioanele cu reacție și vitezele cosmice sînt încă necunoscute și oamenii trăiesc după obiceiurile părinților și bunicilor.

Cu toate acestea, suflul vremii noi a pătruns și pînă aici. Reprezentanții autorităților din Sanaa și Hodeida mi-au vorbit despre planurile de dezvoltare economică, despre amenajarea orașelor lor și despre faptul că doresc să-și aducă țara pe făgașul veacului XX.

P. Demcenko